

Informe de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost relatiu al Projecte de llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques

La Comissió Legislativa de Finances i Pressupost ha examinat, en el decurs de les reunions celebrades el dia 28 de gener, els dies 6, 11 i 18 de febrer, els dies 11, 18 i 27 de març, i el dia 3 d'abril del 2014, l'informe del ponent relatiu al Projecte de llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques, d'acord amb els articles 98 i 99 del Reglament del Consell General, del qual se'n desprèn el següent:

Esmenes aprovades per unanimitat

Esmena 29 (Grup Parlamentari Mixt) d'addició d'un nou article 6.

Esmena 31 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 1 b) de l'article 7.

Esmena 33 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació d'unes referències a l'article 7.

Esmena 34 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 2 a) de l'article 8.

Esmena 35 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra b) de l'apartat 2 de l'article 8.

Esmena 52 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'apartat 5 de l'article 13.

Esmena 61 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'un apartat 10 a l'article 16.

Esmena 64 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació d'un mot de l'article 19.

Esmena 75 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 4 de l'article 23.

Esmena 107 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 2 de l'article 40 i addicionar un nou apartat.

Esmena 115 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'ordre dels articles 45, 46 i 47.

Esmena 118 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de la numeració de l'article 46.

Esmena 120 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 1 de l'article 48.

Esmena 146 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'un apartat 3 a la disposició final primera.

Esmena 151 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 1 de la disposició final quarta.

Esmena 152 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de la numeració dels apartats de la disposició final quarta.

Esmenes aprovades per majoria

Esmena 32 (Grup Parlamentari Demòcrata) de supressió de l'apartat 3 de l'article 7.

Esmena 58 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de la denominació i agrupament dels apartats 1, 2 i 3 de l'article 16.

Esmena 59 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació dels apartats 4 i 5 de l'article 16.

Esmena 62 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra d) de l'apartat 1 de l'article 17.

Esmena 69 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 2 de l'article 20.

Esmena 74 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra a) de l'apartat 3 de l'article 23.

Esmena 79 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 2 de l'article 24.

Esmena 84 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 28.

Esmena 103 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'article 36.

Esmena 127 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 1 de l'article 53.

Esmena 128 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 1 de l'article 56.

Esmena 136 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 1 de la disposició transitòria primera.

Esmena 138 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'una nova disposició transitòria tercera.

Esmena 139 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'una nova disposició transitòria quarta.

Esmenes no aprovades

Esmena 3 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació dels paràgrafs 5 i 6 del Punt II de l'exposició de motius.

Esmena 4 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació del paràgraf 8 del Punt II de l'exposició de motius.

Esmena 5 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió del paràgraf 9 del Punt II de l'exposició de motius.

Esmena 6 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació dels paràgrafs 1, 2 i 3 del Punt III de l'exposició de motius.

Esmena 7 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació del paràgraf 5 del Punt III de l'exposició de motius.

Esmena 11 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió de l'apartat 3 de l'article 4.

Esmena 12 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'apartat 4 a) de l'article 4.

Esmena 15 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació suprimint l'apartat 4 de l'article 4 i afegint un nou article després de l'article "Presumpció de rendes".

Esmena 26 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat f) de l'article 5.

Esmena 27 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'apartat g) de l'article 5.

Esmena 28 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'apartat i) de l'article 5.

Esmena 36 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 2 c) de l'article 8.

Esmena 37 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 2 c) de l'article 9.

Esmena 38 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació integrant en un sol article 9 el que s'ha volgut distribuir en dos títols (III i IV) i dos articles (9 i 10).

Esmena 39 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació dels apartats 2 i 3 de l'article 9.

Esmena 47 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 12.

Esmena 49 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 2 de l'article 13.

Esmena 50 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'apartat 3 de l'article 13.

Esmena 51 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'apartat 4 de l'article 13.

Esmena 53 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió dels apartats 3, 4 i 5 de l'article 13.

Esmena 55 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'article 14.

Esmena 63 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió del segon paràgraf de l'article 18.1.

Esmena 65 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 19.

Esmena 67 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 20.

Esmena 68 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 2 l'article 20.

Esmena 70 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat a) de l'article 21.

Esmena 77 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 24.

Esmena 78 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 24.

Esmena 80 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 25.

Esmena 81 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 25.

Esmena 82 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'article 26.

Esmena 83 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió de l'article 26.

Esmena 85 (Grup Parlamentari Mixt) d'addició d'un nou article 29.

Esmena 86 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 28.

Esmena 87 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article després de l'article 28.

Esmena 88 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de tot el capítol quart que comprèn els articles 29, 30 i 31.

Esmena 89 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 29.

Esmena 90 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 30.

Esmena 91 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió de l'article 31.

Esmena 92 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació del títol del Capítol primer del Títol V.

Esmena 93 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 32.

Esmena 94 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 32.

Esmena 95 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió de l'article 33.

Esmena 96 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 34.

Esmena 98 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 34.

Esmena 100 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió de l'article 35.

Esmena 101 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'article 36.

Esmena 102 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió de l'article 36.

Esmena 105 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 37.

Esmena 109 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació del número de l'article 41.

Esmena 110 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació del número de l'article 42.

Esmena 111 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 43.

Esmena 112 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 43.

Esmena 113 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'article 44.

Esmena 114 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió de l'article 44.

Esmena 119 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 47.

Esmena 132 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de la disposició addicional segona.

Esmena 134 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 1 de la disposició transitòria primera.

Esmena 135 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de la disposició transitòria primera.

Esmena 140 (Grup Parlamentari Mixt) d'addició d'una disposició derogatòria segona.

Esmena 147 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de la disposició final segona.

Esmena 148 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de supressió de la disposició final segona.

Esmena 149 (Grup Parlamentari Mixt) d'addició d'una nova disposició final tercera.

Esmena 150 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de la disposició final tercera.

Esmenes retirades per transacció i aprovades per unanimitat

Esmena 1 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'estructura del Projecte de llei.

Esmena 8 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'exposició de motius.

Esmena 9 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'article 2.

Esmena 10 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'apartat 3 de l'article 4.

Esmena 30 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 2 de l'article 6.

Esmena 40 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 11.

Esmena 56 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 15.

Esmena 71 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat d) de l'article 21.

Esmena 72 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 21.

Esmena 73 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 22.

Esmena 97 (Grup Parlamentari Mixt) d'addició d'un nou article 34.

Esmena 108 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació dels articles 41 i 42.

Esmena 116 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de la numeració de l'article 45.

Esmena 121 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 48.

Esmena 129 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de la disposició addicional primera.

Esmena 130 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la disposició addicional primera.

Esmena 141 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de la disposició final primera.

Esmena 142 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'apartat 1 de la disposició final primera.

Esmena 143 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 1 de la disposició final primera.

Esmenes retirades per transacció i aprovades per majoria

Esmena 2 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació del Punt I de l'exposició de motius.

Esmena 16 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 5.

Esmena 48 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 2 de l'article 12.

Esmena 60 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de la lletra b) de l'apartat 7 de l'article 16.

Esmena 104 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 37.

Esmena 106 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra b) de l'apartat 1 de l'article 37.

Esmena 122 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'article 49.

Esmena 123 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra a) de l'apartat 1 de l'article 49.

Esmena 124 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra e) de l'apartat 1 de l'article 49.

Esmena 125 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 2 de l'article 49.

Esmena 126 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'un nou apartat 3 a l'article 49.

Esmena 131 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de la disposició addicional segona.

Esmena 133 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la disposició addicional segona.

Esmena 137 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'apartat 1 de la disposició transitòria segona.

Esmena 144 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'apartat 2 de la disposició final primera.

Esmena 145 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 2 de la disposició final primera.

Esmenes retirades

Esmena 13 (Grup Parlamentari Mixt) de modificació de l'estructura de l'apartat 4 de l'article 4.

Esmena 14 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article després de l'article 4.

Esmena 17 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra b) de l'article 5.

Esmena 18 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra c) de l'article 5.

Esmena 19 (Grup Parlamentari Mixt) de supressió de l'apartat e) de l'article 5.

Esmena 20 (Grup Parlamentari Demòcrata) de supressió de la lletra e) de l'article 5.

Esmena 21 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'una nova lletra e) a l'article 5.

Esmena 22 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'una nova lletra f) a l'article 5.

Esmena 23 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'una nova lletra g) a l'article 5.

Esmena 24 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'una nova lletra h) a l'article 5.

Esmena 25 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'una nova lletra i) a l'article 5.

Esmena 41 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 11.

Esmena 42 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra b) de l'apartat 1 de l'article 11.

Esmena 43 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra f) de l'apartat 1 de l'article 11.

Esmena 44 (Grup Parlamentari Demòcrata) d'addició d'una lletra g) a l'apartat 1 de l'article 11.

Esmena 45 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra b) de l'apartat 2 de l'article 11.

Esmena 46 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de la lletra g) de l'apartat 2 de l'article 11.

Esmena 54 (Grup Parlamentari Mixt) d'addició d'un nou apartat 3 a l'article 13.

Esmena 57 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'article 15.

Esmena 66 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'article 19.

Esmena 76 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) de modificació de l'apartat 4 de l'article 23.

Esmena 99 (Grup Parlamentari Socialdemòcrata) d'addició d'un nou article després de l'article 34.

Esmena 117 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació de l'apartat 3 de l'article 45.

Esmena 153 (Grup Parlamentari Demòcrata) de modificació dels aspectes gràfics, de presentació i d'ortografia.

La Comissió Legislativa de Finances i Pressupost ha acordat per unanimitat fer les correccions que escaiguin perquè el redactat final de la Llei s'adeqüi, almenys pel que fa als aspectes gràfics i de presentació, a l'*Acord sobre criteris de concepte i de forma per a l'elaboració de les proposicions i dels projectes de llei, del 18 d'abril del 2002*, així com fer una correcció ortogràfica de tot el text.

Projecte de llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques

Exposició de motius

I. Justificació de l'impost sobre la renda de les persones físiques

El nou impost té com a objectiu completar la configuració del marc fiscal andorrà en matèria d'imposició sobre la renda, una vegada implantats els impostos que graven les rendes empresarials, tant de les persones físiques com de les entitats, com també les rendes dels no-residents fiscals.

Encara que en el sistema fiscal del Principat d'Andorra ja hi ha figures impositives que graven determinades tipologies de rendes obtingudes per persones físiques residents, com l'impost sobre la renda d'activitats econòmiques o l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries, es fa absolutament necessari, per finalitzar la tasca de dotar el país d'un marc fiscal modern i equiparable amb el d'altres països de l'entorn, establir un tribut global que compregui la totalitat de les rendes obtingudes per persones físiques residents al Principat d'Andorra.

La creació d'un impost sobre la renda de les persones físiques que compregui sota el seu abast la totalitat de les rendes obtingudes pels residents fiscals andorrans és conseqüència de la necessitat de fer efectiu el mandat constitucional en virtut del qual totes les persones han de contribuir a les despeses públiques, segons la seva capacitat econòmica, en el marc d'un sistema fiscal just, fonamentat en els principis de generalitat i distribució equitativa de les càrregues fiscals.

Alhora, aquesta Llei constitueix un pilar bàsic del procés d'obertura econòmica del Principat, en la mesura que suposa la creació d'un impost sobre la renda de les persones físiques homologable a l'existent en altres països del seu entorn, la Unió Europea i l'OCDE.

Aquest impost permet al Principat disposar d'un sistema fiscal comprensiu de tot l'espectre de rendes i contribuents que, ja sigui pel seu origen o bé per la seva residència, estiguin sota la sobirania fiscal del Principat d'Andorra. L'existència d'aquest marc fiscal permetrà al Principat situar-se de forma òptima per a la signatura de convenis internacionals, per evitar la doble imposició; aquests són instruments que constitueixen una eina fonamental per atreure inversió estrangera al nostre país i per internacionalitzar l'empresa andorrana.

L'objectiu d'homologació que haurà de servir de base per signar els convenis no seria possible sense l'existència d'una llei com aquesta, la qual crea un impost i, al mateix temps, permet establir un marc fiscal en l'àmbit de la imposició directa, equiparables amb els dels països més avançats del món.

II. Principis rectors i configuració de l'impost

Com ja s'ha avançat, un impost sobre la renda de les persones físiques que aspiri a ser equiparable amb els dels països més avançats del món ha de ser un impost amb un abast global, comprensiu de totes les rendes que pugui obtenir l'obligat tributari, amb independència de la seva tipologia i de la seva font.

En primer lloc, la definició de l'àmbit subjectiu de l'impost es basa en el concepte de "residència fiscal", com a determinant de la condició d'obligat tributari, coherentment amb el que es preveu a les legislacions fiscals de la majoria dels sistemes impositius dels països més desenvolupats del món. En segon lloc, l'àmbit objectiu de l'impost comprèn totes les rendes que l'obligat tributari obtingui, tant les generades en el territori andorrà com les que siguin de font estrangera. Per tant, l'impost configura un gravamen sobre la "renda mundial" de l'obligat tributari, incloent-hi, doncs, la totalitat de rendes que hagi obtingut, en línia amb el model seguit

majoritàriament pels països del nostre entorn, la Unió Europea i l'OCDE.

L'impost s'ha concebut amb un objectiu essencial: garantir la simplicitat i la claredat en la seva configuració, i evitar la creació d'institucions o figures complexes que puguin introduir incertesa dels obligats tributaris i de l'Administració tributària en el moment d'interpretar-lo i aplicar-lo.

Aquesta vocació de simplicitat es materialitza de forma singular en l'articulació de mecanismes que redueixin al màxim les càrregues dels obligats tributaris, pel que fa a la gestió i al compliment de les seves obligacions derivades de l'aplicació de l'impost. En aquest sentit, es minimitzen les situacions en les quals l'obligat tributari es troba obligat a presentar l'autoliquidació de l'impost, es trasllada aquesta obligació al retenidor i es posa al servei d'aquest últim, en relació amb les rendes del treball, les eines de les que el ministeri encarregat de les finances disposa per calcular les retencions i les que la Caixa Andorrana de Seguretat Social ofereix per ingressar-les davant del ministeri encarregat de les finances.

L'impost és progressiu, amb la finalitat d'acomodar-se al mandat constitucional que les persones contribueixin a les càrregues públiques segons la seva capacitat contributiva. Encara que el tipus impositiu és fix, el caràcter progressiu esmentat s'assoleix mitjançant dos mecanismes: en primer lloc, la introducció d'una reducció sobre la base imposable en concepte de mínim personal que deixa exempt un import de 24.000 euros (el qual s'incrementa a 40.000 en alguns casos) i d'altres reduccions addicionals per compensar les càrregues familiars de l'obligat tributari; en segon lloc, una bonificació per les rendes que s'integrin dins de la renda general. Per tant, la progressivitat es materialitza pel que fa al tipus efectiu de tributació que resulti per a l'obligat tributari.

La Llei conté una sèrie de mesures que pretenen ser sensibles a la situació personal i familiar dels obligats tributaris que tinguin a càrrec seu membres de la unitat familiar (tenint en compte la possible existència de situacions d'incapacitat), o que hagin de fer front a l'adquisició de l'immoble on se situï el seu habitatge habitual, reduint el nivell d'imposició en consonància amb la seva situació. No obstant l'existència d'un mínim personal exempt de 24.000 euros per a tots els obligats tributaris, s'ha cregut convenient complementar aquest benefici amb altres que específicament preveuen la cobertura de situacions familiars que puguin comportar càrregues per a l'obligat tributari; així, es preveu l'increment de la reducció esmentada de 24.000 euros fins a 40.000 quan l'obligat tributari tingui el cònjuge o la parella al seu càrrec o l'aplicació de reduccions vinculades a

l'existència de descendents o ascendents que depenguin de l'obligat tributari, incrementant l'import si es dona una situació d'incapacitat.

Com ja s'ha apuntat, aquesta Llei té com un dels principals objectius crear un impost equiparable amb els existents en altres països del món desenvolupat. No obstant això, en assolir aquesta finalitat, la Llei és altament sensible a la realitat social i econòmica del Principat d'Andorra, i tracta de reflectir les particularitats del nostre país, com també de garantir l'establiment d'un marc fiscal atractiu per fomentar la inversió estrangera i la internacionalització de l'empresa nacional.

En l'entorn de l'empresa familiar, es troben a la Llei certes mesures encaminades a garantir la neutralitat fiscal per als empresaris que decideixin organitzar la seva activitat mitjançant la creació d'una societat mercantil; en particular, la ja esmentada exempció dels dividends procedents d'entitats andorranes. De la mateixa manera, en la transmissió de participacions en entitats amb un nivell de participació significativa, l'obligat tributari pot gaudir de l'exempció dels guanys de capital quan hagi posseït les participacions durant un període d'almenys deu anys. Així mateix també s'han considerat exempts els guanys i pèrdues de capital derivats de la transmissió de bens immobles ubicats a l'estranger en què l'obligat tributari hagi ostentat la propietat durant un període mínim de deu anys.

Finalment, la Llei de l'impost estableix una reducció de 3.000 euros anuals per a les rendes de l'estalvi, amb la finalitat d'afavorir els petits estalviadors.

III. Aspectes fonamentals de la Llei

L'estructuració de l'impost es basa en la separació de la renda en dos grans apartats: d'una banda, la renda general, que comprèn les rendes del treball, les rendes derivades de la realització d'activitats econòmiques i les rendes del capital immobiliari; i, de l'altra, les rendes de l'estalvi, concepte que inclou les rendes del capital mobiliari i els guanys i les pèrdues de capital.

Determinats tipus de rendes resten fora del gravamen per aquest impost, encara que tècnicament es pugui tractar de rendes incloses dins de l'abast de l'impost:

- En primer lloc, certes rendes gaudeixen d'exempció i, per tant, no se sotmeten al gravamen derivat de l'aplicació de l'impost, ja sigui per raons de política fiscal (per exemple, l'exempció de certes beques o premis), en consideració a la finalitat compensatòria de la renda en qüestió (certes indemnitzacions o pagaments derivats de l'obligació d'aliments, compensacions econòmiques en concepte d'acomiadament o cessament del treballador), o bé

per raons tècniques (per exemple, l'exempció dels dividends de fons andorranos, la qual es justifica en la necessitat d'evitar la doble imposició econòmica). Així mateix, destacar que s'han considerat exemptes algunes prestacions satisfetes per entitats públiques en aplicació de les polítiques socials vigents (pensions de viduitat, pensions d'orfenesa, pensions d'invalidesa).

- En segon lloc, l'impost sobre la renda de les persones físiques deixa fora del seu àmbit objectiu els guanys de capital que estiguin sotmesos a l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries, les quals continuen gravades d'acord amb la Llei reguladora d'aquest impost.

- Finalment, aquest impost no grava les rendes que siguin obtingudes pels obligats tributaris com a conseqüència de l'adquisició de béns o drets a títol lucratiu, ja sigui per causa de mort o inter vivos, o bé quan es derivin de la seva condició de beneficiaris d'assegurances de vida quan no en siguin els prenedors.

La determinació de l'impost té com a punt de partida l'import íntegre de cadascuna de les tipologies de rendes, el qual es redueix en les despeses deduïbles; si escau, s'hi integren les rendes netes d'acord amb la classificació esmentada, i dona lloc a la base de tributació general i de l'estalvi.

Les regles per quantificar els rendiments derivats de la realització d'activitats econòmiques són essencialment coincidents amb les existents sota la vigència de la Llei reguladora de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques. Per raons sistemàtiques, s'ha considerat convenient traslladar la regulació continguda en la Llei de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques a l'articulat d'aquesta Llei, encara que el seu contingut material es mantingui amb mínims canvis. La quantificació dels guanys i les pèrdues de capital es realitza, amb caràcter general, per diferència entre els valors de transmissió i d'adquisició.

Partint de la base de tributació general i de l'estalvi, l'esquema de liquidació de l'impost es completa al voltant dels conceptes següents:

- La base de liquidació s'obté aplicant les reduccions existents a la Llei, quan escaigui, sobre la base de tributació. Aquestes reduccions tenen com a objectiu essencial, tal com ja es va avançar, acomodar la càrrega tributària per aquest impost a la situació personal i familiar de l'obligat tributari. Així mateix, s'estableix una reducció per fomentar l'estalvi a través de la subscripció d'instruments de previsió social.

- La quota de tributació resulta de sumar els imports derivats de l'aplicació del tipus impositiu sobre la base de liquidació general i de l'estalvi.

- La quota de liquidació és el resultat de minorar la quota de tributació en les deduccions i la bonificació que preveu la Llei.

- En aquest sentit, la Llei incorpora les deduccions per llocs de treball i per inversions ja existents, en el context de l'antic impost sobre la renda de les activitats econòmiques.

- S'introdueix una deducció per evitar la doble imposició internacional per mitigar l'efecte potencial de la doble tributació derivada del gravamen de les rendes mundials de l'obligat tributari, les quals poden haver estat sotmeses a imposició en una altra jurisdicció.

- L'única bonificació que preveu aquesta Llei és aplicable en relació amb la quota de tributació que prové de la base de tributació general, dins d'un cert límit quantitatiu. Aquesta bonificació opera com un factor que introdueix progressivitat en l'impost, i redueix el nivell d'imposició efectiva per a les rendes que se situïn sota un determinat import.

- Finalment, la quota diferencial és l'import que l'obligat tributari ha d'ingressar o bé té dret a rebre, una vegada deduïts els ingressos a compte de l'import de la quota de liquidació.

La Llei preveu una regulació detallada del règim aplicable als pagaments a compte de l'impost, sense perjudici del desenvolupament reglamentari necessari dels aspectes formals i de procediments relatius a aquesta obligació.

Finalment, s'inclouen dins de l'articulat de la Llei disposicions relatives a la gestió i la liquidació de l'impost, al règim d'infraccions i sancions, com a conseqüència d'incompliments de les obligacions derivades d'aquesta Llei, i una previsió relativa a l'ordre jurisdiccional competent per dirimir les controvèrsies derivades de l'impost.

Així mateix s'ha creat un règim transitori, que pretén facilitar l'adaptació al sistema tributari andorrà d'aquells obligats tributaris que tinguin l'autorització de residència sense activitat lucrativa a la data d'aplicació de la present Llei.

Formalment la Llei s'estructura en 63 articles, 3 disposicions addicionals, 4 disposicions transitòries, una disposició derogatòria i 5 disposicions finals.

Capítol I. Naturalesa i àmbit d'aplicació

Article 1. Naturalesa i àmbit d'aplicació de l'impost

L'impost sobre la renda de les persones físiques és un tribut de caràcter directe i naturalesa personal que grava, segons els principis de generalitat i de

distribució equitativa de les càrregues fiscals, la renda obtinguda per les persones físiques en funció de la seva quantia i de les seves circumstàncies personals i familiars.

Article 2. Objecte de l'impost

L'objecte de l'impost està constituït per la renda de l'obligat tributari, entesa com la totalitat de les seves rendes i guanys i pèrdues de capital, amb independència del lloc on s'hagin produït i sigui on sigui la residència del pagador.

Article 3. Àmbit d'aplicació espacial

1. L'impost sobre la renda de les persones físiques s'aplica a tot el territori del Principat d'Andorra.

2. El que estableix aquesta Llei s'entén sense perjudici del que disposen els tractats i els convenis internacionals que han passat a formar part de l'ordenament intern.

Capítol II. Subjecció a l'impost

Secció primera. El fet generador i les rendes exemptes

Article 4. Fet generador

1. Constitueix el fet generador l'obtenció de renda, sigui quina sigui la seva font o origen, per part de l'obligat tributari, amb independència del lloc on s'hagi produït i sigui quina sigui la residència del pagador.

2. Componen la renda de l'obligat tributari:

- a) Les rendes del treball.
- b) Les rendes procedents de la realització d'activitats econòmiques.
- c) Les rendes del capital immobiliari.
- d) Les rendes del capital mobiliari.
- e) Els guanys i les pèrdues de capital.

3. Als efectes de la determinació de les bases de tributació i de liquidació i del càlcul de l'impost, la renda es classifica en renda general i renda de l'estalvi, en els termes següents:

- a) Formen la renda general les rendes del treball, les rendes procedents de la realització d'activitats econòmiques i les rendes del capital immobiliari.
- b) Formen la renda de l'estalvi les rendes del capital mobiliari i els guanys i les pèrdues de capital.

4. No estan subjectes a aquest impost les rendes següents:

- a) Els guanys i les pèrdues de capital derivats de les transmissions de béns que estiguin subjectes a l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries.

b) Les adquisicions de béns i drets per herència, llegat o qualsevol altre títol successori, així com les adquisicions de béns i drets per donació o qualsevol altre negoci jurídic a títol gratuït, *inter vivos*, i la percepció de quantitats pels beneficiaris de contractes d'assegurança sobre la vida, quan el prenedor sigui una persona distinta del beneficiari.

Article 5. Rendes exemptes

Estan exemptes de l'impost les rendes següents:

a) Les indemnitzacions com a conseqüència de responsabilitat civil per danys personals, en la quantia legalment o judicialment reconeguda. El mateix tracte resulta aplicable a les indemnitzacions satisfetes per les administracions públiques andorranes per danys personals com a conseqüència del funcionament dels serveis públics.

b) Les anualitats per aliments percebudes dels pares o d'altres persones obligades a prestar-les en virtut de la legislació civil d'aplicació o bé en compliment d'una resolució judicial o en execució d'un conveni regulador homologat judicialment o protocol·litzat notarialment.

c) Les prestacions econòmiques percebudes d'acord amb la normativa reguladora de serveis socials i sociosanitaris del Principat d'Andorra.

d) Les compensacions econòmiques per acomiadament o cessament del treballador, en l'import establert amb caràcter obligatori en virtut de la normativa reguladora.

e) Les beques públiques i les beques atorgades per entitats privades, percebudes per cursar estudis reglats, tant al Principat d'Andorra com a l'estranger, amb les condicions que es determinin reglamentàriament.

f) Les prestacions reconegudes a l'obligat tributari per entitats públiques o per les entitats que la substitueixin com a conseqüència d'incapacitat permanent absoluta o invalidesa.

g) Les prestacions percebudes en concepte de pensions de viduitat satisfetes per entitats públiques en aplicació de la normativa vigent al Principat d'Andorra.

h) Les prestacions percebudes en concepte de pensions d'orfenesa satisfetes per entitats públiques en aplicació de la normativa vigent al Principat d'Andorra.

i) Els premis literaris, artístics o científics rellevants, amb les condicions que es determinin reglamentàriament.

j) Els dividends i altres rendiments derivats de la participació en el patrimoni net, a què es fa referència a l'apartat 1 de l'article 22, quan siguin satisfetes per entitats residents fiscals a Andorra o per

organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà sempre que estiguin subjectes a l'impost sobre societats andorrà.

k) Els guanys i les pèrdues de capital obtinguts com a conseqüència de la transmissió o el reemborsament de les accions o participacions en qualsevol organisme d'inversió col·lectiva regulat en la normativa aplicable a aquests organismes així com els guanys i pèrdues de capital obtinguts com a conseqüència de les transmissions de valors representatius de la participació en els fons propis d'entitats, quan el transmissor, individualment o conjuntament amb entitats vinculades segons el que preveu la Llei de l'impost sobre societats o amb altres persones unides per vincles de parentiu, inclòs el cònjuge i la parella en el cas d'unions estables de parella, segons es defineixen a la normativa reguladora de les unions estables de parella, per consanguinitat o adopció en línia descendent, ascendent o col·lateral, fins al tercer grau inclusivament, no hagi tingut una participació superior al 25 per cent en el capital, els fons propis, els resultats o els drets de vot de l'entitat en els dotze mesos anteriors al moment de la transmissió.

No obstant el que s'estableix en el paràgraf anterior, també n'estan exempts els guanys i pèrdues de capital obtinguts com a conseqüència de la transmissió d'aquests valors quan existeixi una participació, computada en els termes indicats, superior al 25 per cent en el capital, els fons propis, els resultats o els drets de vot de l'entitat en els dotze mesos anteriors al moment de la transmissió, quan l'obligat tributari hagi posseït la propietat dels valors objecte de transmissió, com a mínim, durant els deu anys anteriors a la transmissió.

l) Els guanys de capital que es posin de manifest en les transmissions lucratives per la mort de l'obligat tributari.

m) Els guanys i pèrdues de capital que es posin de manifest en les transmissions de béns immobles ubicats fora del territori andorrà, quan l'obligat tributari hagi ostentat la propietat d'aquests béns objecte de transmissió, com a mínim, durant els deu anys anteriors a la transmissió.

n) Els rendiments derivats del deute públic emès pel Principat d'Andorra.

Article 6. Presumpció de rendes

Les cessions de béns i drets en les seves diverses modalitats es presumeixen retribuïdes pel seu valor normal de mercat, llevat de prova en contrari.

Secció segona. Els obligats tributaris

Article 7. Obligats tributaris

1. Són obligats tributaris de l'impost les persones físiques que tinguin la residència fiscal en territori andorrà.

2. Les rendes netes corresponents a les societats civils, herències jacents, comunitats de béns i totes les entitats o els patrimonis autònoms regulats en la normativa reguladora de les bases de l'ordenament tributari, s'imputen als seus socis, hereus, comuners o partícips segons les normes o els pactes aplicables en cada cas o a parts iguals en defecte d'aquests pactes. Aquestes rendes netes s'integren en la base de tributació de l'impost quan aquests socis, hereus, comuners o partícips siguin obligats tributaris d'aquest impost.

Les rendes netes que s'integren a la base de tributació són el resultat de minorar les rendes íntegres obtingudes per aquestes entitats amb les despeses deduïbles vinculades a l'obtenció d'aquestes rendes.

Aquestes rendes netes es qualificaran segons la seva naturalesa.

Article 8. Residència fiscal i domicili fiscal

1. Es consideren “residents fiscals en territori andorrà” les persones físiques en les quals es doni qualsevol de les circumstàncies següents:

a) Que romanguin més de 183 dies, durant l'any natural, en el territori andorrà. Per determinar aquest període en territori andorrà es computen les absències esporàdiques, excepte que l'obligat tributari acrediti la seva residència fiscal en un altre país.

b) Que radiqui en territori andorrà el nucli principal o la base de les seves activitats o els seus interessos econòmics de manera directa o indirecta.

2. Es presumeix, llevat de prova en contrari, que l'obligat tributari té residència fiscal en territori andorrà quan, d'acord amb els criteris de l'apartat anterior, sigui resident fiscal en territori andorrà el cònjuge no separat legalment i els fills menors d'edat.

3. No es consideren “residents fiscals en territori andorrà” els treballadors que diàriament es desplacen al Principat des d'Espanya o França i que han estat contractats per empreses residents fiscals en territori andorrà o establiments permanents de societats estrangeres en territori andorrà.

4. Les persones de nacionalitat andorrana, així com el cònjuge no separat legalment i els fills menors d'edat, que tinguin la residència habitual a l'estranger per la seva condició de membres de missions diplomàtiques o de representacions en

organismes internacionals es consideren “residents fiscals en territori andorrà”.

5. El domicili fiscal dels obligats tributaris residents fiscals en territori andorrà és el derivat d'aplicar les regles a aquest efecte que es preveuen a la normativa reguladora de les bases de l'ordenament tributari.

Article 9. Individualització de rendes

1. La renda es considera obtinguda per l'obligat tributari en base al seu origen o la seva font, sense perjudici, si escau, del règim econòmic matrimonial.

2. Als efectes del que estableix l'apartat anterior, s'apliquen les regles següents:

a) Les rendes del treball s'atribueixen a la persona que origini el dret a la seva percepció, amb l'excepció de les pensions i altres prestacions que s'atribueixen a la persona a favor de la qual estiguin reconegudes.

b) Les rendes del capital i els guanys i les pèrdues de capital s'atribueixen, a la persona que sigui titular d'acord amb els preceptes de la legislació civil aplicable, dels béns o drets generadors de les rendes o dels guanys i pèrdues.

En el cas que els pagaments de les rendes del capital i dels guanys i les pèrdues de capital s'efectuïn a més d'una persona, aquests s'atribuiran proporcionalment a parts iguals, excepte que tots ells manifestin que correspon una proporció diferent.

c) Les rendes d'activitats econòmiques es consideren obtingudes per la persona que desenvolupi l'activitat mitjançant l'ordenació per compte propi de factors de producció materials i humans o d'algun d'aquests factors.

Capítol III. Determinació de les rendes gravades per aquest impost

Article 10. Determinació de la base de tributació i de la base de liquidació

1. La base de tributació està constituïda per l'import de la renda de l'obligat tributari en el període impositiu.

2. La base de tributació es determina, en els termes que estableix aquesta Llei, com segueix:

a) Les rendes es qualifiquen i quantifiquen d'acord amb el seu origen.

b) Les rendes netes s'obtenen per la diferència entre els ingressos computables i les despeses deduïbles. Els guanys i les pèrdues de capital es determinen, amb caràcter general, per la diferència entre els valors de transmissió i adquisició.

c) S'integren i compensen les diverses rendes segons el seu origen i la seva classificació com a renda

general o de l'estalvi, tal com aquestes rendes es defineixen a l'article 4.

El resultat d'aquestes operacions determina la base de tributació general i de l'estalvi.

3. La base de liquidació és el resultat de practicar, a la base de tributació, les reduccions previstes en la secció segona del capítol V.

Capítol IV. Determinació de la base de tributació

Secció primera. Mètodes de determinació

Article 11. Mètodes de determinació de la base de tributació

1. La quantificació dels components de la base de tributació s'efectua, amb caràcter general, pel mètode de determinació directa.

2. La base de tributació de la renda d'activitats econòmiques es du a terme d'acord amb el que preveu l'article 15, mitjançant el mètode de determinació directa, el sistema de determinació objectiva i, subsidiàriament, el mètode de determinació indirecta.

3. El mètode d'estimació indirecta s'aplica d'acord amb el que disposa la normativa reguladora de les bases de l'ordenament tributari.

Secció segona. Determinació de les rendes del treball

Article 12. Rendes íntegres del treball

1. Tenen la qualificació de rendes del treball totes les contraprestacions o utilitats, sigui quina sigui la seva denominació o naturalesa, dineràries o en espècie, que derivin, directament o indirectament, del treball personal o la relació laboral i no tinguin el caràcter de rendes d'activitats econòmiques. En particular, tenen aquesta consideració:

- a) Els sous i els salaris.
- b) Les prestacions econòmiques ordinàries per desocupació involuntària.
- c) Les remuneracions en concepte de despeses de representació.
- d) Les dietes i despeses de viatge, quan estiguin sotmeses a l'obligació de cotització d'acord amb la normativa reguladora de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.
- e) Les opcions sobre accions concedides en el marc d'una relació laboral.
- f) El preavis, les compensacions econòmiques, així com qualsevol altra indemnització per acomiadament o cessament del treballador.

g) Les rendes percebudes en mèrit de l'exercici i ocupació de càrrecs públics.

2. En tot cas, tenen la consideració de rendes del treball:

- a) Les beques.
- b) Les pensions compensatòries percebudes pels cònjuges i les anualitats per aliments.
- c) Les pensions i altres prestacions similars, de caràcter públic o privat, derivades d'una ocupació anterior, quan siguin percebudes pel mateix treballador.
- d) Les prestacions rebudes pels beneficiaris de plans de pensions, quan siguin percebudes pel partícip del pla.
- e) Les prestacions rebudes pels beneficiaris de contractes d'assegurança col·lectius que instrumentin compromisos per pensions, derivades d'una ocupació anterior, quan siguin percebudes pel mateix treballador.
- f) Les rendes derivades de la impartició de cursos, conferències, col·loquis, seminaris i d'altres similars, excepte quan tinguin la consideració de rendes d'activitats econòmiques.
- g) Les prestacions percebudes en aplicació de la normativa de serveis socials i sociosanitaris. A aquests efectes, no es consideren rendes les prestacions percebudes en concepte de reemborsaments satisfets per la Caixa Andorrana de la Seguretat Social així com per entitats asseguradores, amb la finalitat de cobrir les despeses mèdiques, sanitàries, hospitalàries, les de internament, així com les despeses de desplaçament i les d'allotjament establertes en la Llei de la Caixa Andorrana de la Seguretat Social, així com la seva normativa reguladora.
- h) Les retribucions derivades de l'elaboració d'obres literàries, artístiques o científiques quan es cedeix el dret a la seva explotació.

Article 13. Rendes netes del treball

1. Les rendes netes del treball són el resultat de minorar les rendes íntegres del treball en l'import de les despeses deduïbles.

2. Són despeses deduïbles exclusivament les següents:

- a) Les cotitzacions a la Caixa Andorrana de la Seguretat Social en la part corresponent al treballador.
- b) En concepte d'altres despeses, un 3 per cent dels rendiments íntegres del treball, exclosos els conceptes indicats en les lletres b), c), d), e), f) i g) de l'apartat 1 de l'article 12 i en les lletres b), c), d),

e) i g) de l'apartat 2 de l'article 12, fins a un màxim de 2.500 euros.

Secció tercera. Determinació de les rendes d'activitats econòmiques

Article 14. Rendes íntegres d'activitats econòmiques

1. Es consideren “rendes íntegres d'activitats econòmiques” les que, procedint del treball personal i del capital conjuntament, o d'un sol d'aquests factors, impliquin l'ordenació per compte propi de factors de producció materials i humans o d'algun d'aquests factors de producció, amb la finalitat d'intervenir en la producció o la distribució de béns o en la prestació de serveis.

2. L'obligat tributari que realitzi l'activitat d'arrendament de béns immobles pot optar per tributar d'acord amb el que es preveu en els articles 20 i 21, com a rendes del capital immobiliari.

Aquesta opció s'exerceix en la declaració que s'ha de presentar per aquest impost i vincula l'obligat tributari durant el període impositiu en què exerceixi i els dos períodes impositius següents.

3. Els administradors i els membres dels òrgans d'administració de societats mercantils o d'altres entitats apliquen les disposicions d'aquesta secció tercera per determinar les rendes corresponents a les retribucions percebudes per aquests conceptes.

4. Les rendes es presumeixen obtingudes pels que realitzin de forma habitual, personal i directa l'ordenació dels mitjans de producció i els recursos humans destinats a l'activitat. Es considera que compleixen aquests requisits els titulars de les activitats econòmiques, llevat de prova en contrari.

Article 15. Rendes netes d'activitats econòmiques

1. En el mètode de determinació directa, les rendes netes d'activitats econòmiques es calculen segons el que preveu l'article 16.

2. En el sistema de determinació objectiva, la base de tributació es calcula aplicant les regles que estableix l'article 17.

3. En tot cas, es valoren d'acord amb el seu valor normal de mercat els béns o serveis que els obligats tributaris cedeixin o prestin a tercers no vinculats de forma gratuïta o destinin a l'ús o consum propi.

Igualment, quan hi hagi una contraprestació i sigui notòriament inferior al valor normal en el mercat dels béns i serveis, es pren aquest darrer valor com a criteri de valoració.

Article 16. Determinació directa dels rendiments de les activitats econòmiques

1. La determinació de la renda de les activitats econòmiques en la modalitat d'estimació directa es

fa d'acord amb les normes de l'impost sobre societats, sense perjudici de les normes especials establertes en aquesta Llei.

2. En matèria de deducció de despeses, es tenen en compte les regles següents:

a) Són deduïbles les amortitzacions en relació amb béns i drets destinats a l'activitat econòmica realitzades d'acord amb l'article 10 de la Llei de l'impost sobre societats. No poden ser objecte de deducció de la base de tributació les amortitzacions, correccions de valor o provisions que es puguin realitzar sobre béns o drets que es considerin no destinats a l'activitat econòmica.

b) No són deduïbles les quotes de tributació que, si escau, l'obligat tributari hagi satisfet per l'impost comunal sobre els rendiments arrendataris i per l'impost comunal de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals.

c) Quan sigui degudament acreditat, amb l'oportú contracte laboral i l'afiliació corresponent a la Seguretat Social, que el cònjuge o els fills de l'obligat tributari treballen habitualment i amb continuïtat en les activitats econòmiques desenvolupades per aquest obligat, es dedueixen per a la determinació de la renda les retribucions estipulades amb cadascun d'ells, sempre que no siguin superiors a les de mercat corresponents a la seva qualificació professional i treball acomplert.

d) Quan el cònjuge o els fills de l'obligat tributari realitzin cessions de béns o drets, acreditades mitjançant els contractes corresponents, que serveixin a l'objecte de l'activitat econòmica de què es tracti, es dedueix, per determinar la renda del titular de l'activitat, la contraprestació estipulada, sempre que no excedeixi el valor de mercat. La càrrega de la prova d'aquest valor de mercat correspon a l'empresari o professional, i la deducció es denega en cas que no sigui possible acreditar-lo.

e) No són deduïbles les contribucions de l'empresari o professional a plans de pensions o instruments de previsió social que compleixin una funció anàloga quan ell en sigui el beneficiari.

Article 17. Determinació objectiva dels rendiments de les activitats econòmiques

1. Els obligats tributaris la xifra de negocis dels quals en l'exercici immediatament anterior no superi els 300.000 euros es poden acollir a la determinació objectiva dels rendiments de les activitats econòmiques.

Per als casos d'obligats tributaris que desenvolupin activitats professionals, la xifra de negocis perquè es puguin acollir a la determinació objectiva és de 150.000 euros.

En el cas que l'any immediatament anterior s'hagi iniciat una activitat, pel còmput dels límits esmentats la xifra de negocis s'eleva a l'any.

2. L'opció d'acollir-se a la determinació objectiva és voluntària. En cas d'exercir-la, aquest sistema serà obligatori per la totalitat d'activitats econòmiques que realitzi l'obligat tributari. L'obligat tributari que es vulgui acollir a aquest sistema ho ha de comunicar al ministeri encarregat de les finances abans de finalitzar l'any anterior al que hagi de tenir efecte, en els termes que es determinin reglamentàriament. Una vegada hagi optat per aquest sistema, s'hi ha de mantenir durant un termini mínim de tres anys. Per sortir-ne cal que hi renunciï mitjançant una comunicació al ministeri encarregat de les finances abans de la finalització de l'any anterior al qual hagi de tenir efecte. En el cas d'inici d'activitat, l'opció d'acollir-se a aquest sistema s'ha de fer durant el mes següent a la data d'inici d'activitat.

3. La determinació objectiva de la renda de les activitats econòmiques es fa per la suma del rendiment net de l'activitat i el saldo, positiu o negatiu, dels resultats extraordinaris que s'obtinguin per la transmissió dels actius fixos afectes a l'activitat desenvolupada.

4. El rendiment net de l'activitat es calcula per la diferència entre els ingressos que procedeixen de la mateixa activitat, computats d'acord amb les regles que estableix l'impost sobre societats, i els percentatges estimatius de les despeses que s'indiquen a continuació, segons el tipus d'activitat econòmica que s'efectua, aplicats sobre la xifra dels ingressos de l'activitat. Dins la xifra d'ingressos no s'inclouen els procedents de les transmissions d'actius fixos afectes a l'activitat desenvolupada, que s'addicionen al resultat del rendiment net de l'activitat.

5. Els percentatges de despeses aplicables són els següents:

a) Quan es tracti d'activitats estrictament comercials, les despeses deduïbles es quantifiquen en el 80 per cent de la xifra d'ingressos.

b) Quan es tracti de retribucions als administradors o membres dels òrgans d'administració, les despeses deduïbles es quantifiquen en el 3 per cent de la xifra de les retribucions.

c) En la resta d'activitats les despeses deduïbles es quantifiquen en el 40 per cent de la xifra d'ingressos.

A aquests efectes, són "activitats estrictament comercials" les que consisteixen en el lliurament de béns sense que aquests béns hagin estat objecte de transformació prèvia per part del transmissor.

6. En cas que l'obligat tributari desenvolupi diverses activitats, el càlcul es fa activitat per activitat i

s'integren en una sola liquidació per part de cada obligat tributari.

7. S'integren a la base de tributació d'aquest règim les adquisicions de béns o drets afectes a l'activitat adquirits a títol lucratiu.

8. Per reglament es desenvoluparan les obligacions específiques d'informació i presentació de les declaracions relatives a aquest article.

Article 18. Béns i drets destinats a una activitat econòmica

1. Es consideren "béns i drets destinats a una activitat econòmica" els següents:

a) Els béns immobles en què el contribuent duu a terme la seva activitat.

b) Els béns destinats als serveis econòmics i socioculturals del personal al servei de l'activitat. No es consideren "destinats" els béns d'esplai i esbarjo o, en general, d'ús particular del titular de l'activitat econòmica.

c) Qualsevol altre element patrimonial que sigui necessari per obtenir els rendiments de l'activitat econòmica. En cap cas no tenen aquesta consideració els actius representatius de la participació en fons propis o el patrimoni net d'una entitat i de la cessió de capitals a tercers.

d) Quan es tracti d'elements patrimonials que serveixin només parcialment a l'objecte de l'activitat econòmica, l'afectació s'entén limitada a la part d'aquests elements patrimonials que realment s'utilitzi en l'activitat de què es tracti.

2. L'afectació o desafectació de béns i drets a una activitat econòmica que segueixin formant part del patrimoni de l'obligat tributari no genera rendes positives ni negatives a efectes impositius.

Excepte en cas que la desafectació es produeixi per motiu de cessament de l'activitat, si la transmissió a terceres persones es produeix abans que hagin transcorregut tres anys, es considera que la desafectació dels béns o drets genera rendes d'activitats econòmiques positives o negatives a efectes impositius.

Secció quarta. Determinació de les rendes del capital

Article 19. Definició de rendes del capital

1. Als efectes d'aquest impost, tenen la qualificació de "rendes del capital" la totalitat de les utilitats o contraprestacions, sigui quina sigui la seva denominació o naturalesa, dineràries o en espècie, que provenguin, directament o indirectament, d'elements patrimonials, béns o drets, la titularitat dels quals correspongui a l'obligat tributari i que no estiguin destinats a activitats econòmiques, tal com

aquestes activitats es defineixen en l'article 14, realitzades per l'obligat tributari.

No obstant això, les rendes derivades de la transmissió de la titularitat dels elements patrimonials, fins i tot quan hi hagi un pacte de reserva de domini, tributen com a guanys o pèrdues de capital, excepte que per aquesta Llei es qualifiquin com a rendes del capital.

2. En tot cas, tenen aquesta consideració:

- a) Les rendes derivades de béns immobles.
- b) Les rendes del capital mobiliari i, en general, dels restants béns o drets dels quals sigui titular l'obligat tributari.

Article 20. Rendes íntegres del capital immobiliari

Tenen la consideració de "rendes íntegres procedents de la titularitat de béns immobles" totes les que derivin de l'arrendament o de la constitució o cessió de drets o facultats d'ús o gaudi sobre aquests béns, sigui quina sigui la seva denominació o naturalesa i sens perjudici del que s'estableix a l'article 14.

Article 21. Despeses deduïbles

1. Les rendes netes del capital immobiliari són el resultat de minorar les rendes íntegres en l'import de les despeses deduïbles.

2. Les despeses deduïbles es poden quantificar, a opció de l'obligat tributari, seguint qualsevol dels criteris següents:

- a) Les despeses deduïbles es poden quantificar d'acord amb les normes per a la determinació de la renda neta en el règim de determinació directa establert a l'article 16.
- b) Les despeses deduïbles es poden quantificar en el 40 per cent de l'import de les rendes íntegres, d'acord amb els requisits i les condicions establertes en l'article 17.

En cas que l'obligat tributari esculli determinar la seva base de tributació seguint el mètode de la lletra b) anterior, ho haurà de comunicar al ministeri encarregat de les finances abans de finalitzar l'any anterior al començament del període impositiu en què hagi de tenir efecte, en els termes que es determinin reglamentàriament. Aquesta opció vincula a l'obligat tributari durant un termini mínim de tres anys.

Article 22. Rendes íntegres del capital mobiliari

Tenen la consideració de "rendes íntegres procedents del capital mobiliari" les següents:

1. Els dividendes i altres rendes derivades de la participació en el patrimoni net d'entitats. En particular, el terme "dividendes", en el sentit d'aquest

precepte, comprèn les rendes de les accions, les accions o els bons de gaudiment, les participacions, les parts de fundador o altres drets, excepte els de crèdit, que permetin participar en les utilitats d'una entitat per la condició de soci, accionista, associat o partícip. Tenen la mateixa consideració les distribucions de resultats procedents de qualsevol organisme d'inversió col·lectiva de dret andorrà regulat en la normativa aplicable a aquests organismes.

2. Les rendes procedents de la cessió a tercers de capitals propis. Tenen aquesta consideració els interessos i qualsevol altra forma de retribució pactada com a remuneració per aquesta cessió, així com les rendes que deriven de la transmissió, el reemborsament, l'amortització, el bescanvi o la conversió de qualsevol classe d'actius representatius de la captació i la utilització de capitals aliens.

3. Les rendes procedents d'operacions de capitalització i de contractes d'assegurances de vida o invalidesa que no tinguin la consideració de rendes del treball d'acord amb el que estableix l'article 12.

En particular, s'apliquen a aquestes rendes les regles següents:

- a) Quan es rebi un capital diferit, la renda es determina per la diferència entre el capital rebut i l'import de les primes satisfetes. Quan el capital rebut sigui conseqüència de l'exercici del dret de rescat, el rendiment del capital mobiliari es determina per la diferència entre la quantitat percebuda com a conseqüència del rescat i la part de les primes satisfetes corresponent al capital rebut.
- b) Quan es rebin rendes vitalícies immediates, es considera "renda del capital mobiliari" el resultat d'aplicar a cadascuna de les anualitats rebudes els percentatges següents:

40 per cent, quan el perceptor tingui menys de 40 anys.

35 per cent, quan el perceptor tingui entre 40 i 49 anys.

28 per cent, quan el perceptor tingui entre 50 i 59 anys.

24 per cent, quan el perceptor tingui entre 60 i 65 anys.

20 per cent, quan el perceptor tingui entre 66 i 69 anys.

8 per cent, quan el perceptor tingui més de 70 anys.

Aquests percentatges es determinen en el moment de la constitució de la renda i es mantenen constants durant la seva vigència.

c) Quan es rebin rendes temporals immediates, es considera “renda del capital mobiliari” el resultat d'aplicar a cadascuna de les anualitats rebudes els percentatges següents:

12 per cent, quan la renda tingui una durada inferior o igual a 5 anys.

16 per cent, quan la renda tingui una durada superior a 5 anys i inferior o igual a 10 anys.

20 per cent, quan la renda tingui una durada superior a 10 anys i inferior o igual a 15 anys.

25 per cent, quan la renda tingui una durada superior a 15 anys.

d) Quan es rebi una renda diferida, sigui vitalícia o temporal, la renda del capital mobiliari es determina aplicant, sobre l'anualitat rebuda, els percentatges que corresponguin segons les lletres b) i c) anteriors. Aquests imports s'incrementen en la rendibilitat obtinguda fins al moment de constitució de la renda.

A aquests efectes, la rendibilitat obtinguda fins al moment de constitució de la renda es determina com la diferència entre el valor financer actuarial de la renda que es constitueix i l'import de les primes satisfetes. Aquest import s'inclou dins de la renda del capital mobiliari de l'obligat tributari i s'integra de forma lineal durant un període de deu anys. No obstant això, si es tracta d'una renda temporal de durada inferior a 10 anys, el període d'integració coincidirà amb el de durada de la renda.

4. Les rendes obtingudes de la prestació d'assistència tècnica, de l'arrendament o subarrendament de béns mobles, negocis o mines que no tinguin la consideració de rendiments de les activitats econòmiques.

Així mateix, rebran aquesta consideració els rendiments procedents de quantitats, de qualsevol classe, pagades pels conceptes següents sempre que no rebin la consideració de rendiments del treball ni d'activitats econòmiques:

a) Qualsevol concessió o autorització d'ús o cessió o llicència de drets sobre patents, dissenys, models i dibuixos industrials, marques, noms de domini i altres signes distintius de l'empresa, com també sobre altres drets de propietat industrial.

b) Qualsevol concessió o autorització d'ús o cessió o llicència de drets sobre plans, fórmules o procediments secrets, de drets sobre informacions relatives a experiències industrials, comercials o científiques, incloses les tècniques i els mètodes de comercialització empresarial, o la concessió d'ús d'equips industrials, comercials o científics.

c) Qualsevol concessió o autorització d'ús o cessió o llicència de drets d'autor sobre obres literàries, artístiques o científiques, incloses les produccions

audiovisuals i els programes, les aplicacions i els sistemes informàtics, així com els drets veïns als drets d'autor realitzades per persones diferents de l'autor.

d) Els pagaments per la cessió de drets d'imatge.

Article 23. Rendes netes del capital mobiliari

1. Les rendes netes del capital mobiliari són el resultat de minorar les rendes íntegres en l'import de les despeses deduïbles.

2. Són despeses deduïbles les despeses d'administració i custòdia, les comissions d'intermediaris així com altres despeses de naturalesa similar necessàries per l'obtenció d'aquestes rendes.

3. Per determinar les rendes netes definides a l'apartat 4 de l'article 22, es dedueixen de les rendes íntegres les despeses necessàries per obtenir aquestes rendes netes i, si és procedent, l'import del deteriorament sofert pels béns o drets dels quals s'obtinguin els ingressos.

Secció cinquena. Determinació dels guanys i pèrdues de capital

Article 24. Concepte

1. Als efectes d'aquest impost, es consideren “guanys i pèrdues de capital” les variacions en el valor del patrimoni de l'obligat tributari que es posin de manifest amb motiu de qualsevol alteració en la seva composició, excepte que per aplicació d'aquesta Llei es considerin rendes.

2. S'estima que no hi ha alteració en la composició del patrimoni en els casos següents:

a) En els supòsits de divisió de la cosa comuna.

b) En les transmissions de béns i en les constitucions i cessions de drets realitzades pels cònjuges a la comunitat conjugal, així com les que efectui qualsevol dels cònjuges a favor de l'altre en el marc de la modificació de la comunitat conjugal.

c) En la dissolució de l'associació de guanys, en l'extinció del règim econòmic matrimonial de participació o en l'extinció del règim econòmic matrimonial de separació de béns, quan per imposició legal o resolució judicial es produeixin adjudicacions per causa diferent de la pensió compensatòria.

d) En la dissolució de comunitats de béns.

En tot cas, els béns i els drets als quals s'apliquin les lletres anteriors conserven el valor d'adquisició originari, sense que la circumstància que s'hi descriu n'impliqui una modificació del valor a efectes impositius.

3. Així mateix, es considera que no hi ha guany o pèrdua de capital en els supòsits següents:

a) En la reducció de capital. Quan la reducció de capital, sigui quina sigui la seva finalitat, doni lloc a l'amortització de valors o participacions, es consideren amortitzades les adquirides en primer lloc, i el seu valor d'adquisició es distribueix proporcionalment entre la resta de valors homogenis que romanguin en el patrimoni del contribuent. Quan la reducció de capital no afecti de la mateixa manera tots els valors o les participacions propietat del contribuent, s'entén referida a les adquirides en primer lloc. No obstant això, quan la reducció de capital tingui per finalitat la devolució d'aportacions, l'import d'aquesta devolució minora el valor d'adquisició dels valors afectats, fins a la seva anul·lació. L'excés que en pugui resultar té la consideració de dividend. Aquest règim és aplicable a la devolució de la prima d'emissió així com a la d'altres aportacions realitzades pels socis amb independència de la seva finalitat.

b) En les transmissions lucratives *inter vivos* de qualsevol tipus de béns o drets, sempre que es facin en favor de persones físiques que estiguin unides al transmissor per vincles de parentiu, inclòs el cònjuge i la parella en el cas d'unions estables de parella, segons es defineixen a la normativa reguladora de les unions estables de parella, per consanguinitat o adopció en línia descendent, ascendent o col·lateral, fins al tercer grau inclusivament.

En tot cas, els béns o drets objecte de la transmissió esmentada conserven el valor d'adquisició originari, sense que la circumstància que s'hi descriu n'impliqui una modificació del valor a efectes impositius.

c) En les aportacions no dineràries de qualsevol tipus de béns o drets realitzades en favor de societats en què tots els accionistes i les persones físiques que aporten els béns o drets esmentats tinguin entre ells un parentiu per consanguinitat o adopció en línia descendent, ascendent i/o col·lateral fins a tercer grau, o siguin cònjuges, o siguin persones que integrin les unions estables de parella, segons es defineixen a la normativa reguladora de les unions estables de parella.

En tot cas, les participacions de la societat destinatària de l'aportació rebudes per la persona que efectua l'aportació conserven, a efectes impositius, el valor d'adquisició originari dels béns o drets aportats.

4. No es consideren "pèrdues de capital" les següents:

- a) Les no justificades.
- b) Les que derivin del consum.
- c) Les que derivin de transmissions lucratives o liberalitats.
- d) Les que derivin de pèrdues en el joc.

e) Les derivades de les transmissions d'elements patrimonials, quan el transmissor torni a adquirir-los dins l'any següent a la data de la transmissió. Aquesta pèrdua patrimonial s'integrarà quan es produeixi la posterior transmissió de l'element patrimonial.

f) Les derivades de les transmissions de valors o participacions admesos a negociació en algun dels mercats secundaris oficials de valors definits en la Directiva 2004/39/CE del Parlament Europeu i del Consell de 21 d'abril de 2004, relativa als mercats d'instruments financers, quan el contribuent hagi adquirit valors homogenis dins dels dos mesos anteriors o posteriors a aquestes transmissions. Aquesta pèrdua patrimonial s'integrarà quan es produeixi la posterior transmissió de l'element patrimonial.

g) Les derivades de les transmissions de valors o participacions no admesos a negociació en algun dels mercats secundaris oficials de valors definits en la Directiva 2004/39/CE del Parlament Europeu i del Consell de 21 d'abril de 2004, relativa als mercats d'instruments financers, quan el contribuent hagi adquirit valors homogenis l'any anterior o posterior a les transmissions. Aquesta pèrdua patrimonial s'integrarà quan es produeixi la posterior transmissió de l'element patrimonial.

Article 25. Càlcul

1. L'import dels guanys o pèrdues de capital és:

a) En els casos de transmissió a títol oneros o lucratiu, la diferència entre els valors d'adquisició i transmissió dels elements patrimonials.

b) En la resta de casos, el valor real dels elements patrimonials o les seves parts, si escau.

Si s'han efectuat obres de millora en els elements patrimonials transmesos, es diferencia la part del valor de transmissió que es correspongui amb cada un dels seus components.

2. En les transmissions de valors representatius de la participació en els fons propis d'entitats, quan existeixin valors homogenis, es considera que l'obligat tributari ha transmès els valors que hagin estat adquirits en primer lloc. A efectes de determinació del valor d'adquisició, l'obligat tributari podrà considerar el cost individualitzat dels valors homogenis adquirits o el seu cost mig ponderat. L'aplicació d'ambdós mètodes en la determinació del valor d'adquisició d'una transmissió de valors implica que s'hagi de fer servir el mètode de càlcul del cost d'adquisició escollit, com a mínim, fins a la transmissió de tots els valors homogenis.

Article 26. Transmissions a títol onerós

1. En les transmissions a títol onerós formen part del valor d'adquisició:

- a) L'import real satisfet en l'adquisició.
- b) L'import de les inversions o millores realitzades en el bé objecte de transmissió.
- c) Les despeses i els tributs inherents a l'adquisició satisfets per l'adquirent, exclosos els interessos i els impostos indirectes que hagin resultat deduïbles.

2. En el cas de béns immobles, el valor d'adquisició al qual es refereix l'apartat anterior s'actualitza multiplicant-lo pels coeficients d'actualització que s'estableixin en la llei del pressupost general corresponent, determinats en funció dels anys en què l'immoble hagi estat en propietat de l'obligat tributari.

3. El valor de l'element objecte de transmissió és l'import real satisfet, sempre que no resulti inferior al seu valor normal de mercat, cas en què prevaldria aquest últim. Del valor de transmissió es dedueixen les despeses i els tributs a què es fa referència a la lletra c) de l'apartat 1, si han estat satisfets per l'adquirent.

Article 27. Transmissions a títol lucratiu

Quan l'adquisició o la transmissió s'hagin realitzat a títol lucratiu, s'apliquen les regles previstes a l'apartat 1 de l'article 26, considerant com a valor real dels elements transmesos el seu valor normal de mercat.

Secció sisena. Regles especials de valoració**Article 28. Valoració de les operacions**

La valoració de les operacions entre els obligats tributaris subjectes a aquest impost i altres persones físiques o entitats vinculades es realitza pel seu valor normal de mercat, en els termes que preveu la Llei de l'impost sobre societats.

Article 29. Rendes en espècie

1. Es consideren rendes en espècie la utilització, consum o obtenció, per a fins particulars, de béns, drets o serveis de forma gratuïta o per preu inferior al normal de mercat, encara que no suposi una despesa real per a qui les concedeix.

2. No es consideren rendiments del treball en espècie:

- a) Els lliuraments als empleats de productes a preus rebaixats que es realitzin en menjadors d'empresa o economats.
- b) Les primes o quotes satisfetes a entitats asseguradores en virtut de contracte d'assegurança d'accident laboral o de responsabilitat civil del treballador.

c) La prestació del servei d'educació per centres educatius autoritzats als fills dels seus empleats.

Secció setena. Integració i compensació de rendes**Article 30. Integració i compensació de rendes**

1. Per al càlcul de la base de tributació, els imports positius o negatius de les rendes de l'obligat tributari s'integren i es compensen entre ells segons el que es preveu en aquest article.

2. D'acord amb la classificació de la renda que s'estableix a l'article 4, la base de tributació es divideix en dos parts:

- a) Base de tributació general.
- b) Base de tributació de l'estalvi.

Article 31. Base de tributació general

1. La base de tributació general és el resultat d'integrar i compensar entre si, en cada període impositiu, les rendes del treball, les rendes procedents de la realització d'activitats econòmiques i les rendes del capital immobiliari.

2. Si després de la integració i compensació anteriors resulta un import negatiu, pot compensar-se amb l'import positiu de la base de tributació general resultant en els deu períodes impositius següents.

Article 32. Base de tributació de l'estalvi

1. La base de tributació de l'estalvi és el resultat d'integrar i compensar entre si, en cada període impositiu, les rendes del capital mobiliari i els guanys i les pèrdues de capital.

2. Si després de la integració i compensació anteriors resulta un import negatiu, pot compensar-se amb l'import positiu de la base de tributació de l'estalvi resultant en els deu períodes impositius següents.

Capítol V. Determinació de la base de liquidació**Secció primera. Base de liquidació general i de l'estalvi****Article 33. Base de liquidació general**

1. La base de liquidació general és el resultat de minorar el saldo positiu de la base de tributació general en l'import de les reduccions previstes en els articles 35, 38 i 39.

2. Les reduccions esmentades en l'apartat anterior s'apliquen en els termes següents:

- a) En primer lloc, s'apliquen les reduccions personals i familiars previstes en l'article 35.

b) En cas que, una vegada aplicades les reduccions personals i familiars, la base de tributació tingui saldo positiu, s'apliquen les reduccions per adquisició d'habitatge habitual i per aportacions a sistemes de previsió social i pensions compensatòries contingudes en els articles 38 i 39.

3. L'import de la base de liquidació general no pot resultar negatiu com a conseqüència de l'aplicació de les reduccions indicades en els apartats anteriors.

Article 34. Base de liquidació de l'estalvi

1. La base de liquidació de l'estalvi es determina mitjançant la minoració del saldo positiu de la base de tributació de l'estalvi en l'import de la reducció prevista en l'article 37.

2. L'import de la base de liquidació de l'estalvi no pot resultar negatiu com a conseqüència de l'aplicació de la reducció indicada a l'apartat anterior.

Secció segona. Reduccions

Article 35. Reduccions personals i familiars

1. Reducció per mínim personal exempt

Els obligats tributaris poden reduir la base de tributació general, en concepte de reducció per mínim personal exempt, en un import de 24.000 euros.

Aquest import s'incrementa a 40.000 euros quan el cònjuge no separat de l'obligat tributari o la seva parella estable, segons es defineix a la normativa reguladora de les unions estables de parella, que convisqui amb l'obligat tributari no percebi cap tipus de renda que s'hagi d'incloure dins de la base de tributació general.

Quan el cònjuge no separat o la parella de l'obligat tributari obtingui rendes que s'integrin dins de la seva base de tributació general i l'import d'aquesta base de tributació general no li permeti aplicar íntegrament els 24.000 euros corresponents a la reducció prevista en el primer paràgraf d'aquest apartat 1, l'import restant de la reducció pot ser aplicat, si escau, pel mateix obligat tributari, sense que l'import conjunt de la reducció aplicable per tots dos cònjuges o membres de la parella pugui excedir la quantitat de 40.000 euros.

2. Reducció per càrregues familiars

Els obligats tributaris poden reduir la base de tributació general en les quantitats següents:

a) 750 euros per cada descendent que sigui menor de 25 anys a la data de meritació de l'impost i que convisqui amb l'obligat tributari o en depengui i no percebi rendes anuals superiors a 12.000 euros.

b) 750 euros per cada ascendent que sigui major de 65 anys a la data de meritació de l'impost i que convisqui amb l'obligat tributari o en depengui i no percebi rendes anuals superiors a 12.000 euros.

Les reduccions previstes a les lletres a) i b) s'incrementen mitjançant l'aplicació d'un coeficient d'1,5 sobre el seu import per cada descendent i ascendent amb discapacitat que convisqui amb l'obligat tributari o en depengui.

Als efectes d'aquest impost, tenen la consideració de "persones amb discapacitat" les que estiguin subjectes a l'àmbit d'aplicació de la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat.

3. Quan dos o més obligats tributaris tinguin dret a l'aplicació de les reduccions previstes a l'apartat 2 respecte dels mateixos ascendents o descendents, l'import de les reduccions es prorrateja entre ells a parts iguals. No obstant això, quan els obligats tributaris tinguin un grau diferent de parentesc amb l'ascendent o el descendent, només tenen dret a la reducció els de grau més pròxim.

Article 36. Normes per a l'aplicació dels mínims personal i familiar

1. Quan el període impositiu és inferior a l'any natural, el mínim personal es prorrateja pel nombre de dies del període impositiu respecte de l'any natural.

2. Per a l'aplicació del mínim familiar es tenen en compte les circumstàncies personals i familiars en el moment del meritament de l'impost.

No obstant, en cas de defunció d'un descendent que dona dret a l'aplicació del mínim familiar, el seu import es prorrateja pel nombre de dies durant els quals es compleixen els requisits per la seva aplicació.

Article 37. Reducció per mínim exempt de les rendes de l'estalvi

La base de tributació de l'estalvi es redueix en un import de 3.000 euros en concepte de mínim exempt per obtenció de rendes de l'estalvi.

Article 38. Reducció per inversió en habitatge habitual

1. Els obligats tributaris poden reduir la base de tributació en un import equivalent al 25 per cent de les quantitats satisfetes en el període impositiu per a l'adquisició de l'immoble que constitueixi o hagi de constituir el seu habitatge habitual, incloent-hi les despeses originades per l'adquisició a càrrec de l'adquirent i, en cas de finançament per tercers, l'amortització, els interessos i les restants despeses associades al préstec.

La quantia màxima de la reducció és de 1.000 euros anuals.

2. Quan la transmissió d'un habitatge habitual hagi generat un guany de capital que hagi gaudit de l'exempció per reinversió en l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries, la base de la reducció per l'adquisició del nou habitatge es minora en l'import del guany de capital a què s'apliqui l'exempció per reinversió. En aquest cas, no es pot practicar reducció per l'adquisició del nou habitatge mentre les quantitats invertides en el mateix habitatge no superin el guany de capital exempt per reinversió.

3. S'inclou dins el concepte d'habitatge el bé immoble que constitueix l'habitatge habitual i permanent, els aparcaments, els trasters i els annexos accessoris a aquests últims si s'adquireixen de forma conjunta.

4. Perquè l'habitatge constitueixi la seva residència habitual, l'obligat tributari ha d'estar donat d'alta en el cens de la parròquia corresponent al lloc de situació de l'immoble dins el termini de dotze mesos comptats des de la data d'adquisició de l'habitatge.

En cas d'incompliment d'aquest requisit, l'obligat tributari ha d'ingressar l'import de la reducció aplicada, juntament amb els interessos de demora, en el període impositiu en què es produeixi l'incompliment.

Article 39. Reduccions per aportacions a instruments de previsió social i pensions compensatòries

1. Les aportacions i contribucions a plans de pensions i altres instruments de previsió social habilitats per la legislació del Principat d'Andorra, tant les realitzades pel mateix obligat tributari com per les empreses a favor dels seus treballadors poden ser un element de reducció de la quota tributària. L'import màxim deduïble no pot superar la menor de les següents quanties:

- a) El 30 per 100 de la suma dels rendiments nets del treball i de les activitats econòmiques.
- b) 5.000 euros anuals.

2. Les pensions compensatòries satisfetes a favor del cònjuge i les anualitats per aliments satisfetes ambdues d'acord amb la legislació civil d'aplicació o bé en compliment d'una resolució judicial o en execució d'un conveni regulador homologat judicialment o protocol·litzat notarialment.

Capítol VI. Període impositiu, meritació i imputació de rendes

Article 40. Període impositiu

- 1. El període impositiu coincideix amb l'any natural.
- 2. El període impositiu és inferior a l'any natural si es produeix la defunció de l'obligat tributari en un dia diferent del 31 de desembre. En aquest cas, el període impositiu finalitza a la data de la defunció.

Article 41. Meritació de l'impost

L'impost es merita l'últim dia del període impositiu.

Article 42. Imputació de rendes

1. Els ingressos i les despeses que determinen les rendes que cal incloure en la base de tributació s'imputen al període impositiu que correspongui, amb caràcter general, d'acord amb els criteris següents:

- a) Les rendes del treball i del capital s'imputen al període impositiu en què resultin exigibles, o en el del seu cobrament si aquest cobrament és anterior.
- b) Les rendes d'activitats econòmiques s'imputen d'acord amb la normativa del Pla general de comptabilitat.
- c) Els guanys i les pèrdues de capital s'imputen al període impositiu en què tingui lloc l'alteració patrimonial.

2. Sense perjudici del que estableix el punt anterior, en els casos que s'indiquen a continuació les rendes s'imputen al període impositiu que corresponguin d'acord amb els següents criteris especials:

- a) Quan no s'ha satisfet la totalitat o part d'una renda per trobar-se pendent de resolució judicial el dret a la seva percepció o la seva quantia, els imports no satisfets quan la resolució judicial sigui ferma.
- b) Quan per circumstàncies justificades no imputables a l'obligat tributari, els rendiments del treball es perceben en períodes impositius diferents als quals eren exigibles, al període en què s'han percebut.

c) Quan es tracti d'operacions a terminis o amb preu ajornat, l'obligat tributari pot imputar la renda a mesura que s'efectuïn els cobraments corresponents.

Es consideren operacions a termini o amb preu ajornat quan el seu preu es percebi, totalment o parcialment, mitjançant pagaments successius o mitjançant un sol pagament, sempre que el període transcorregut entre el lliurament i el venciment de l'últim o únic termini sigui superior a l'any.

En cas que es produeixi l'endós, el descompte o el cobrament anticipat dels imports ajornats, s'entén

obtinguda, en aquell moment, la renda pendent d'imputació.

El que preveu aquest apartat s'aplica sigui quina sigui la manera com, en el seu cas, s'hagin comptabilitzat els ingressos i les despeses corresponents a les rendes afectades.

3. Quan l'obligat tributari perdi aquesta condició per canvi de residència fiscal o es produeixi la seva defunció, totes les rendes pendents d'imputació s'integren en la base de tributació corresponent a l'últim període impositiu en què s'hagi de declarar per aquest impost.

Capítol VII. El deute tributari

Secció primera. La quota de tributació

Article 43. Tipus de gravamen

El tipus de gravamen de l'impost és el 10 per cent.

Article 44. Quota de tributació

La quota de tributació és el sumatori dels imports resultants d'aplicar el tipus de gravamen sobre els saldos positius de les bases de liquidació general i de l'estalvi, respectivament.

La quota de tributació no pot ser negativa i, com a mínim, es consigna un import de zero.

Secció segona. Quota de liquidació

Article 45. Quota de liquidació

1. La quota de liquidació és el resultat de reduir la quota de tributació en els imports següents:

- a) En primer lloc, en l'import de la bonificació prevista en l'article 46.
- b) En cas que, després d'aplicar la bonificació anterior, resti un saldo positiu de la quota de tributació, aquesta quota es redueix en l'import que resulti d'aplicar les deduccions previstes als articles 47, 48 i 49.

2. La quota de liquidació no pot ser negativa com a conseqüència de l'aplicació de la bonificació i les deduccions anteriors i, com a mínim, es consigna un import de zero.

Article 46. Bonificació per obtenció de rendes del treball, d'activitats econòmiques o del capital immobiliari

L'obligat tributari que hagi obtingut rendes del treball, rendes derivades de la realització d'activitats econòmiques o rendes del capital immobiliari es dedueix de la quota de tributació una bonificació del 50 per cent de la quantitat que resulti d'aplicar el tipus de gravamen de l'impost sobre l'import de la base de tributació general de l'obligat tributari,

minorada en la quantitat de 24.000 euros corresponents a la reducció prevista en el primer paràgraf de l'apartat 1 de l'article 35 a què tingui dret.

Aquesta bonificació no pot excedir la quantitat de 800 euros.

Article 47. Deduccions per eliminar la doble imposició interna

1. La quota de tributació es minora amb l'import de les quotes de tributació satisfetes per l'obligat tributari per l'impost comunal sobre els rendiments arrendataris i per l'impost comunal sobre la radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals, corresponents a rendes d'activitats econòmiques o rendes del capital immobiliari que s'hagin integrat en la base de tributació d'aquest impost.

2. Els saldos d'aquestes deduccions que no s'hagin aplicat per insuficiència de quota es poden deduir de la quota de tributació dels tres exercicis posteriors.

Article 48. Deducció per eliminar la doble imposició internacional

1. Quan en la base de tributació de l'obligat tributari s'integrin rendes o guanys de capital obtinguts i gravats a l'estranger, es dedueix de la quota de tributació la menor de les dues quantitats següents:

a) L'import efectiu satisfet a l'estranger per raó d'un impost de característiques similars a aquest impost o a l'impost sobre la renda dels no residents fiscals que hagi sotmès a imposició l'obligat tributari sobre aquestes rendes o guanys.

b) L'import de la quota de tributació que correspondria pagar al Principat d'Andorra per les rendes esmentades si s'haguessin obtingut en territori andorrà. A l'efecte del càlcul d'aquest import, la base de tributació corresponent a la renda estrangera es determina d'acord amb la normativa d'aquest impost, i són únicament imputables a aquesta base de tributació les despeses específicament connectades amb la generació de la renda esmentada.

2. L'import de l'impost satisfet a l'estranger s'inclou en la renda d'acord amb el que preveu l'apartat anterior i, igualment, forma part de la base de tributació, encara que no sigui plenament deduïble.

3. Quan l'obligat tributari hagi obtingut en el període impositiu diverses rendes de l'estranger, la deducció es calcula conjuntament per a totes.

4. Les quantitats no deduïdes per insuficiència de quota de tributació es poden deduir en els tres períodes impositius que conculguin posteriorment. A aquest efecte, l'obligat tributari ha d'acreditar la procedència i la quantitat de la deducció que pretengui efectuar mitjançant l'exhibició dels suports

documentals oportuns, sigui quin sigui el període en què es va originar el dret a la deducció.

5. Sense perjudici del que preveuen els apartats anteriors, quan en períodes impositius anteriors l'obligat tributari hagi obtingut rendes negatives netes a través d'un establiment permanent a l'estranger que s'hagin integrat en la base de tributació de l'entitat, la deducció només s'aplica posteriorment respecte de les rendes obtingudes per a l'establiment permanent esmentat a partir del moment en què se superi la quantitat d'aquestes rendes negatives.

Article 49. Deducció per creació de llocs de treball i per inversions

Els obligats tributaris que realitzin activitats econòmiques poden minorar de la quota de tributació les quantitats següents:

a) El resultat de multiplicar la quantitat fixa de 3.000 euros per persona d'increment mitjà de plantilla fixa anual que tingui l'obligat tributari. A aquest efecte, només es computen els contractes laborals formalitzats a Andorra i subjectes a la legislació laboral andorrana. Per determinar l'increment mitjà de plantilla, es calcula la plantilla mitjana prorratejant el nombre de persones pels dies de l'any que estan contractades en relació laboral per l'obligat tributari, i es compara amb la plantilla mitjana de l'any anterior, determinada de la mateixa forma. Aquest increment mitjà de plantilla s'ha de mantenir durant l'any posterior a comptar del tancament de l'exercici. En cas que no es compleixi aquest increment mitjà de plantilla, l'obligat tributari ha d'ingressar l'import de la deducció aplicada juntament amb els interessos de demora.

b) El resultat d'aplicar el 5 per cent a l'import de les noves inversions fetes a Andorra d'actius fixos afectes a l'activitat empresarial. Aquests actius s'han de mantenir durant un mínim de cinc anys des del moment en què s'adquireixin. En cas que no es compleixi el manteniment de les inversions durant el període mínim de cinc anys, l'obligat tributari ha d'ingressar l'import de la deducció aplicada juntament amb els interessos de demora.

c) Les deduccions previstes en aquest apartat no aplicades per insuficiència de quota es poden deduir de la quota de tributació dels tres exercicis posteriors.

Capítol VIII. Pagaments a compte

Article 50. Obligats a efectuar pagaments a compte

1. Els pagaments a compte tenen la consideració de deute tributari segons el que estableix la Llei de bases de l'ordenament tributari, i poden consistir en

retencions, ingressos a compte i pagaments fraccionats.

2. Les entitats i les persones jurídiques residents al Principat d'Andorra que satisfacin o abonin rendes gravades per aquest impost estan obligades a practicar retenció i ingrés a compte, en concepte de pagament a compte de l'impost sobre la renda de les persones físiques corresponent al perceptor, i a ingressar-ne l'import al ministeri encarregat de les finances, quan satisfacin les tipologies de rendes següents:

a) Rendes del treball.

b) Rendes del capital mobiliari.

3. Estan subjectes a les mateixes obligacions les persones físiques residents al Principat d'Andorra que realitzin activitats econòmiques, respecte de les rendes que satisfacin o abonin en l'exercici d'aquestes activitats, i les persones físiques o jurídiques no residents fiscals que operin al Principat d'Andorra mitjançant un establiment permanent o sense, quan paguin rendes del treball gravades per aquest impost.

4. El ministeri encarregat de les finances o el departament que aquest consideri oportú determinarà el percentatge a aplicar en concepte de les retencions i dels ingressos a compte sobre les rendes del treball sotmeses a l'obligació de cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en els termes i les condicions que es determinin reglamentàriament.

Reglamentàriament es determinarà el procediment que l'obligat tributari o bé l'obligat a practicar la retenció hauran de seguir a fi de poder facilitar al ministeri encarregat de les finances les circumstàncies determinants per al càlcul del percentatge a aplicar en concepte de retenció o l'ingrés a compte, així com qualsevol modificació d'aquestes circumstàncies. L'ingrés al ministeri encarregat de les finances de les retencions i els ingressos a compte sobre rendes del treball, es fa a través de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en els termes i les condicions que es determinin reglamentàriament.

5. El càlcul de les retencions i dels ingressos a compte sobre les rendes del treball distintes de les esmentades a l'apartat anterior es determina pel pagador de les rendes, en les condicions que s'estableixin reglamentàriament.

En aquests supòsits, els obligats tributaris han de comunicar al pagador de les rendes subjectes a retenció o ingrés a compte les circumstàncies a que es refereix el segon paràgraf de l'apartat anterior, així com les seves modificacions, en els termes que s'estableixin reglamentàriament.

6. El càlcul de les retencions i dels ingressos a compte sobre les rendes del capital mobiliari es determina pel pagador de les rendes, en les condicions que s'estableixin reglamentàriament.

7. Els obligats tributaris que exerceixin activitats econòmiques han d'efectuar al mes de setembre un pagament fraccionat de la liquidació corresponent al període impositiu que estigui en curs el primer de setembre.

8. En cap cas no estan obligades a practicar la retenció o l'ingrés a compte les missions diplomàtiques o les oficines consulars a Andorra d'Estat estrangers.

9. Les entitats i les persones jurídiques residents al Principat d'Andorra o no residents fiscals que operin al Principat d'Andorra mitjançant un establiment permanent, i que siguin dipositàries de valors mobiliaris estrangers o tinguin al seu càrrec la gestió de cobrament de les rendes derivades d'aquests valors, tenen l'obligació de practicar retenció sobre les rendes derivades d'aquests valors, en els termes i les condicions que es determinin reglamentàriament.

Article 51. Import dels pagaments a compte

1. La retenció i l'ingrés a compte sobre les rendes del treball es determinen en els següents termes:

a) La retenció i l'ingrés a compte sobre les rendes del treball es determina prenent com a referència la renda neta del treball, calculada segons l'article 13, tenint en compte els mínims personal i familiar de l'article 35, les reduccions previstes en els articles 38 i 39, la bonificació de l'article 46 i aplicant el tipus de gravamen corresponent segons l'article 43. El percentatge de retenció i d'ingrés a compte es calcula d'acord amb el que es disposi reglamentàriament.

b) Quan, en qualsevol moment del període impositiu, es modifiqui alguna circumstància rellevant per la determinació de la retenció o l'ingrés a compte, es procedeix a la regularització del percentatge de retenció o d'ingrés a compte d'acord amb el que es disposi reglamentàriament.

c) En el supòsit que el ministeri encarregat de les finances no disposi de la informació relativa a les circumstàncies personals i familiars necessària per tal de poder calcular el tipus de retenció i ingrés a compte d'acord amb allò establert a la lletra a) d'aquest apartat, aquest es determinarà tenint en compte únicament els rendiments íntegres percebuts per l'obligat tributari.

2. Com a excepció al que es preveu a l'apartat anterior, s'aplica un percentatge de retenció fix del 10 per cent sobre els següents rendiments del treball:

a) L'import íntegre de les rendes derivades de la impartició de cursos, conferències, col·loquis, seminaris i d'altres similars, excepte quan tinguin la consideració de rendes d'activitats econòmiques.

b) L'import íntegre satisfet a l'obligat tributari en concepte de preavís, l'excés de la compensació econòmica en relació a l'import establert amb caràcter obligatori, així com qualsevol altra indemnització per acomiadament o cessament del treballador determinat segons la normativa reguladora.

c) L'import íntegre de les rendes del treball en el cas que el ministeri encarregat de les finances no disposi de les circumstàncies personals i econòmiques de l'obligat tributari per tal de poder determinar el tipus de retenció i ingrés a compte d'acord amb els criteris previstos a l'apartat 1.

3. En cas que l'obligat tributari rebi, en concepte de rendiments del treball, una retribució de caràcter variable així com qualsevol altre tipus de complement, l'import del qual no sigui fix, la base per determinar el tipus de retenció i ingrés a compte inclourà, com a mínim, aquestes retribucions corresponents al període impositiu immediatament anterior, excepte que l'obligat tributari pugui acreditar de manera objectiva un import diferent, segons els termes i condicions que s'estableixin reglamentàriament.

En cas que l'obligat tributari no hagi disposat d'una retribució variable l'any immediatament anterior al període impositiu en curs, el tipus de retenció i ingrés a compte es determinarà en base una estimació realitzada pel pagador de les rendes.

4. La retenció i l'ingrés a compte sobre les rendes del capital mobiliari es determinen aplicant un percentatge de retenció fix del 10 per cent sobre l'import de la renda íntegra satisfeta.

No obstant això, l'obligat tributari pot sol·licitar a la persona o entitat pagadora de les rendes que minori la base sobre la qual s'aplica el percentatge de retenció en l'import de la reducció prevista a l'article 37.

En cas que s'exerceixi aquesta opció, l'obligat a retenir determina l'import de la retenció que s'ha de practicar aplicant el percentatge de retenció sobre la renda satisfeta en la mesura en què aquesta renda superi l'import de la reducció resultant d'aplicar l'article 37.

Reglamentàriament s'ha de regular el procediment per a la comunicació de l'opció a l'entitat o entitats pagadores, amb l'objectiu de garantir que la reducció corresponent sigui objecte d'aplicació en l'import previst legalment, sense que es produeixin duplicitats.

5. Quan s'hagi de practicar una retenció o un ingrés a compte sobre una renda del capital mobiliari d'acord amb el que s'estableix en l'apartat 9 de l'article 50, l'import de la retenció es minora mitjançant l'aplicació de la deducció prevista en l'article 48, a què tingui dret l'obligat tributari, en relació amb l'impost estranger a què hagi estat sotmesa aquesta renda.

6. No s'ha de practicar la retenció o l'ingrés a compte respecte de les rendes que estiguin exemptes en virtut del que estableix l'article 5, en els termes que es fixin reglamentàriament.

7. El subjecte obligat a retenir i a practicar ingressos a compte ha de presentar una declaració davant el ministeri encarregat de les finances, en el lloc, la forma i els terminis que s'estableixin reglamentàriament, de les quantitats retingudes o els ingressos a compte fets, o la declaració negativa quan escaigui. No obstant això, no hi ha obligació de declarar les rendes que estiguin exemptes d'acord amb l'article 5.

8. L'import del pagament fraccionat que han d'efectuar els obligats tributaris que exerceixen activitats econòmiques es calcula aplicant el percentatge del 50 per cent sobre la quota de liquidació del període impositiu immediatament anterior.

No obstant això, l'obligat tributari pot determinar l'import del pagament fraccionat aplicant un percentatge del 5 per cent sobre les rendes netes procedents d'activitats econòmiques obtingudes en l'exercici immediatament anterior. L'exercici d'aquesta opció es fa en el moment de presentar la declaració corresponent al pagament fraccionat i no vincula per a futurs períodes impositius.

En cas que el període anterior tingui una durada inferior a dotze mesos, el pagament fraccionat es fa tenint en compte la part proporcional de la quota de liquidació de períodes anteriors fins a completar un període de dotze mesos.

L'obligat a realitzar pagaments fraccionats ha de presentar una declaració davant el ministeri encarregat de les finances, en el lloc, la forma i els terminis que s'estableixin reglamentàriament, de les quantitats ingressades en concepte de pagament fraccionat.

Article 52. Deducció dels pagaments a compte i quota diferencial

L'import de les retencions, els ingressos a compte i els pagaments fraccionats es dedueixen de la quota de liquidació per obtenir la quota diferencial. Quan, per efecte dels pagaments a compte, la quota diferencial sigui negativa, el ministeri encarregat de

les finances ha de retornar l'excés d'acord amb el que s'estableix a l'article 58.

Capítol IX. Gestió i liquidació

Article 53. Registre tributari

1. Els obligats tributaris de l'impost sobre la renda de les persones físiques han de disposar d'un número de registre tributari (en endavant, NRT), que han de sol·licitar en cas que ja no el posseeixin com a obligats tributaris de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques o dels impostos indirectes. Aquest número és únic per a tots els tributs estatals. La sol·licitud s'ha de formalitzar mitjançant el model normalitzat establert pel Govern.

2. El ministeri encarregat de les finances ha de portar un registre tributari en què s'han d'inscriure les persones físiques i entitats sense personalitat jurídica pròpia que siguin obligats tributaris d'aquest impost.

3. Reglamentàriament es desenvolupen les formes, els terminis i la documentació que cal presentar per obtenir l'NRT, així com els procediments de gestió de l'impost.

Article 54. Obligació de col·laboració

Els titulars del Registre de Comerç i Indústria, els titulars del Registre de Professions Liberals i els titulars del Registre d'Associacions han de remetre al ministeri encarregat de les finances, per la via telemàtica, la informació en relació amb les persones físiques i entitats, la constitució, l'establiment, la modificació o l'extinció referent a les modificacions que es produeixen en aquests registres, segons el que es determini reglamentàriament.

La mateixa obligació incumbeix els notaris pel que fa a les escriptures i altres documents que autoritzin la constitució, la modificació, la transformació o l'extinció de tota classe d'entitats.

Article 55. Declaracions

1. Els obligats tributaris han de presentar i subscriure una declaració per aquest impost en el lloc i la forma que es determinin reglamentàriament entre l'1 d'abril i el 30 de setembre de l'exercici posterior a la finalització del període impositiu.

2. No obstant això, no estan obligats a presentar la declaració els obligats tributaris que únicament obtinguin rendes procedents d'alguna o de la totalitat de les fonts següents:

- a) Rendes del treball.
- b) Rendes del capital mobiliari.
- c) Rendes exemptes en virtut de l'article 5.

3. Estan obligats en tot cas a presentar i subscriure la declaració prevista en l'apartat 1 els obligats

tributaris que hagin percebut rendes del treball o rendes del capital mobiliari que no hagin estat sotmeses a l'obligació d'efectuar pagaments a compte d'acord amb el que s'estableix en l'article 50.

Article 56. Autoliquidació i ingrés del deute tributari

1. Els obligats tributaris, en el moment de presentar la seva declaració, han de determinar el deute corresponent i ingressar-lo en el lloc i la forma que es determinin reglamentàriament.

2. El pagament del deute tributari es pot efectuar mitjançant el lliurament de béns integrants del patrimoni cultural del Principat d'Andorra en la forma que preveu la normativa reguladora del patrimoni cultural d'Andorra.

Article 57. Liquidació provisional

El ministeri encarregat de les finances pot girar la liquidació provisional que escaigui d'acord amb el que disposa la normativa reguladora de les bases de l'ordenament tributari, sense perjudici de les comprovacions posteriors que puguin realitzar els òrgans d'aquest ministeri.

Article 58. Devolució d'ofici

1. Quan, d'acord amb l'article 52, la quota diferencial resultant de l'autoliquidació sigui negativa, el ministeri encarregat de les finances, si escau, ha de practicar la liquidació provisional dins els tres mesos següents computats a partir del moment en què s'hagi presentat la declaració.

2. Quan la quota diferencial resultant de l'autoliquidació o, si escau, de la liquidació provisional sigui negativa, el ministeri encarregat de les finances ha de tornar d'ofici aquesta quota, sense perjudici de la pràctica de les ulteriors liquidacions, provisionals o definitives, que escaiguin.

3. Si la liquidació provisional no s'ha practicat en el termini que estableix l'apartat 1, el ministeri encarregat de les finances ha de tornar d'ofici la quota diferencial negativa resultant de l'autoliquidació, sense perjudici de la pràctica de les liquidacions provisionals o definitives ulteriors que puguin ser procedents.

4. Si transcorre el termini que estableix l'apartat 1 sense que s'hagi ordenat el pagament de la devolució per causa imputable al ministeri encarregat de les finances, s'ha d'aplicar a la quantitat pendent de devolució l'interès legal que es preveu a la normativa reguladora de bases de l'ordenament tributari, des de l'endemà de la finalització del termini esmentat i fins a la data d'ordenació del seu pagament, sense que calgui que l'obligat tributari ho reclami.

5. Reglamentàriament es determinen el procediment i la forma de pagament per a la realització de la devolució d'ofici a què es refereix aquest article.

Capítol X. Infraccions i sancions

Article 59. Infraccions

La regulació de les infraccions en matèria tributària relatives al contingut d'aquesta Llei es regeix, en allò que no s'estableix en aquesta Llei, pel règim d'infraccions i sancions establert en la normativa reguladora de les bases de l'ordenament tributari.

Article 60. Modalitats d'infraccions

1. Es consideren infraccions simples:

a) Les autoliquidacions incompletes sense transcendència en la liquidació.

b) L'incompliment de requeriments d'informació i/o documentació.

2. Es consideren infraccions de defraudació:

a) La no-presentació de l'autoliquidació, quan la presentació sigui obligatòria d'acord amb les disposicions d'aquesta Llei.

b) Les autoliquidacions incompletes amb transcendència en la liquidació.

c) Les falses autoliquidacions.

Article 61. Sancions

1. Les infraccions simples són sancionades mitjançant una multa fixa d'entre 150 euros i 3.000 euros.

2. Les infraccions de defraudació són sancionades mitjançant una multa proporcional d'entre el 50% i el 150% de la quota defraudada.

3. Les sancions anteriors s'estableixen seguint els criteris de graduació establerts en la normativa reguladora de les bases de l'ordenament tributari.

Article 62. Notificacions i recursos de les infraccions

1. Prèviament a l'acte d'imposició d'una sanció, s'ha de notificar a la persona interessada la proposta de resolució amb indicació dels fets imputats, el precepte infringit i la quantia de la multa. La persona interessada disposa d'un termini de tretze dies hàbils per al·legar tot allò que consideri oportú per a la seva defensa.

2. Transcorregut el termini d'al·legacions, l'òrgan competent dicta la resolució que correspongui, contra la qual es pot recórrer en els termes establerts en la normativa reguladora de les bases de l'ordenament tributari.

3. En qualsevol cas, i perquè l'acte administratiu quedi en suspens, amb la interposició del recurs s'ha

d'aportar una garantia suficient, ja sigui hipotecària o bé un aval o una fiança d'una entitat bancària andorrana que garanteixi l'import total del deute tributari.

Capítol XI. Ordre jurisdiccional

Article 63. Jurisdicció competent

La jurisdicció administrativa, amb l'exhauriment previ de la via administrativa en matèria tributària, és l'única competent per dirimir les controvèrsies de fet i dret que se suscitin entre el ministeri encarregat de les finances i els obligats tributaris en relació amb qualsevol de les qüestions a què es refereix aquesta Llei.

Disposició addicional primera. Cost d'adquisició dels valors representatius de la participació en els fons propis d'entitats

A l'efecte de computar els guanys i les pèrdues de capital derivats de les transmissions de valors representatius de la participació en els fons propis d'entitats residents al Principat d'Andorra adquirits abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, es pren com a valor d'adquisició de la participació transmesa el major dels dos següents: el valor teòric comptable corresponent en la data de tancament de l'últim període impositiu que finalitzi abans del dia 1 de gener del 2013 o el valor d'adquisició acreditat de forma fefaent.

El valor teòric comptable és el que resulti dels comptes anuals dipositats en el Registre de Societats i formulats d'acord amb la normativa comptable i mercantil vigent al Principat d'Andorra.

Disposició addicional segona. Cost d'adquisició dels béns immobles

Els obligats tributaris que obtinguin rendes d'activitats econòmiques i siguin titulars de béns immobles afectes a la seva activitat econòmica i hagin estat adquirits abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, consideraran com a valor dels béns, a l'efecte d'aplicar les disposicions d'aquesta Llei, el major dels dos següents: el valor de mercat d'aquests béns a 2014, segons resulti d'un informe de valoració emès per un expert independent o el seu cost d'adquisició acreditat de forma fefaent.

Aquest valor dels béns s'obté deduint del cost d'adquisició o del valor de mercat dels imports esmentats en el paràgraf anterior, l'amortització lineal que correspongui als anys transcorreguts entre la posada en funcionament de l'element i la data d'aplicació d'aquesta Llei.

En relació amb aquests elements, correspon al contribuïent la càrrega de provar fefaentment la data de posada en funcionament d'aquests, el preu de

mercat de l'element patrimonial, així com l'amortització i les correccions valoratives realitzades comptablement amb anterioritat a la data d'aplicació efectiva d'aquesta Llei; la falta de prova d'aquests aspectes determina la impossibilitat d'amortitzar aquests elements després de l'aplicació efectiva de la Llei.

Disposició addicional tercera. Pagament fraccionat corresponent al primer període impositiu d'aplicació d'aquesta Llei

Per determinar el pagament fraccionat que s'ha d'efectuar en el primer període impositiu en el qual sigui aplicable aquesta Llei, es pren la quota de liquidació o, si escau, la renda neta corresponent a l'impost sobre la renda d'activitats econòmiques de l'obligat tributari en relació amb l'últim exercici tancat abans de l'aplicació d'aquesta Llei.

Disposició transitòria primera. Bases de tributació negatives en l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques

1. Els obligats tributaris que, a l'inici del primer exercici en què sigui aplicable aquesta Llei, tinguin bases de tributació negatives pendents de compensació, d'acord amb el que preveu l'article 17 de la Llei 96/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques, poden compensar-les en el termini i amb les condicions previstes en aquesta Llei per a les bases de tributació generals negatives.

2. Per determinar el termini de compensació de les bases de tributació negatives esmentades en el paràgraf anterior, es considera que aquestes bases van ser generades en el període impositiu en el qual van ser objecte d'autoliquidació per l'obligat tributari de l'impost sobre la renda d'activitats econòmiques.

Disposició transitòria segona. Deduccions pendents de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques

1. Els obligats tributaris que, a l'inici del primer exercici en què sigui aplicable aquesta Llei, tinguin deduccions pendents d'aplicació, d'acord amb el que preveuen els articles 23 i 24 de la Llei 96/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques, es poden deduir de la quota de tributació de l'impost sobre la renda dels tres exercicis posteriors.

2. Per determinar el termini d'aplicació de les deduccions esmentades en el paràgraf anterior, es considera que aquestes deduccions van ser generades en el període impositiu en el qual van ser objecte d'autoliquidació per l'obligat tributari de l'impost sobre la renda d'activitats econòmiques.

Disposició transitòria tercera. Règim especial per a residents sense activitat lucrativa

1. Els obligats tributaris que hagin obtingut una autorització de residència sense activitat lucrativa abans l'entrada en vigor d'aquesta Llei, d'acord amb els criteris previstos per la normativa reguladora corresponent, poden acollir-se al règim especial establert en aquesta disposició transitòria.

2. Les persones esmentades a l'apartat anterior, que optin per l'aplicació del règim especial previst en aquesta disposició transitòria, no estaran subjectes a l'impost sobre la renda de les persones físiques durant el període de temps en que sigui d'aplicació aquest règim. A afectes d'establir la residència i domicili fiscal, es considerarà l'establert en l'article 8.

3. No obstant, les persones acollides al règim especial previst en aquesta disposició transitòria han de satisfer un import anual de 30.000 euros en concepte de gravamen especial pels residents sense activitat lucrativa.

4. Aquest règim transitori serà d'aplicació des del primer període impositiu en què sigui d'aplicació aquesta Llei, fins el període impositiu que finalitzi abans del dia 1 de gener del 2018.

No obstant, les persones acollides a aquest règim especial podran renunciar a la seva aplicació passant a tributar per l'impost sobre la renda de les persones físiques, mitjançant la seva renúncia al règim especial.

Aquesta renúncia tindrà efectes a partir del període impositiu següent a aquell en que es comuniqui. Reglamentàriament es determinaran els termes i condicions en que es farà la comunicació d'aquesta renúncia.

5. Els procediments i formularis relatius a la gestió i liquidació del gravamen especial corresponent a aquest règim especial es determinaran reglamentàriament.

6. Les persones acollides al règim especial previst en aquesta disposició transitòria no tindran dret a l'aplicació dels convenis per evitar la doble imposició que hagi signat el Principat d'Andorra.

Disposició transitòria quarta. Primer any d'aplicació de l'impost

Pel primer any d'aplicació d'aquesta Llei el termini per optar al règim establert en els articles 17 i 21, així com el règim especial establert en la disposició transitòria tercera, serà de tres mesos a comptar des de la data d'inici d'aplicació d'aquesta Llei, en els termes i condicions que es determinin reglamentàriament.

Disposició derogatòria única. Impost sobre la renda de les activitats econòmiques

Amb efectes des de l'1 de gener del 2015, queda derogada la Llei 96/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques, així com les disposicions relatives a aquest impost contingudes en el Decret del 13 de juny del 2012 pel qual s'aprova el Reglament de l'impost sobre societats i de l'impost sobre la renda de les activitats econòmiques.

Disposició final primera. Modificació de la llei de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals

1. S'introdueix un nou capítol sisè a la Llei 94/2010, del 29 de desembre, el qual queda redactat de la manera següent:

"Article 36 bis. Règim especial dels treballadors fronterers i temporers

1. Els treballadors no-residents fiscals contractats per empreses residents o establertes al Principat d'Andorra, als quals es refereix l'article 12, quan estiguin subjectes en la seva totalitat al règim de la Caixa Andorrana de Seguretat Social del Principat d'Andorra poden tributar d'acord amb les normes generals de la Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

2. A l'efecte de determinar l'impost corresponent a les rendes del treball percebudes en relació amb la seva activitat com a treballadors fronterers i/o temporers i que estiguin subjectes a aquest impost, poden optar per aplicar les regles següents:

a) Als efectes de determinar la base de tributació, poden minorar l'import íntegre percebut en els conceptes següents:

- Les deduccions previstes a l'apartat segon de l'article 13 de la Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

- La reducció prevista al primer paràgraf de l'apartat 1 de l'article 35 de la Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

Quan el període de duració del treball desenvolupat pel treballador fronterer o temporer sigui inferior a l'any, la reducció esmentada es prorrateja en funció del període de duració del treball en el curs del període impositiu.

b) A l'efecte de determinar la quota de tributació, poden aplicar la bonificació prevista a l'article 46 de la Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

3. L'opció d'aplicar les regles assenyalades a l'apartat anterior s'exerceix mitjançant la presentació davant el ministeri encarregat de les finances d'una

comunicació en els termes que s'estableixin reglamentàriament.

4. La determinació de l'import i el procediment per efectuar l'ingrés de les retencions i dels ingressos a compte relatius a les rendes regulades en aquest article es fan d'acord amb el que s'estableix per a les rendes del treball en les disposicions de la Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques.”

2. Es modifica la lletra a) de l'article 15 de la Llei de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals, que queda redactada de la manera següent:

“En el cas de persones físiques no-residents fiscals:

- Les indemnitzacions com a conseqüència de responsabilitat civil per danys personals, en la quantia legalment o judicialment reconeguda. El mateix tracte resulta aplicable a les indemnitzacions satisfetes per les administracions públiques andorranes per danys personals com a conseqüència del funcionament dels serveis públics.

- Les compensacions econòmiques per acomiadament o cessament del treballador, en l'import establert amb caràcter obligatori en virtut de la normativa reguladora.

- Les beques públiques i les beques atorgades per entitats privades, percebudes per cursar estudis reglats, tant al Principat d'Andorra com a l'estranger, amb les condicions que es determinin reglamentàriament.

- Els premis literaris, artístics o científics rellevants, amb les condicions que es determinin reglamentàriament.

- Els guanys de capital que es posin de manifest per motiu d'una transmissió lucrativa *mortis causa*.”

3. Es modifica l'article 4 de la Llei de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals, que queda redactat com segueix:

“Són obligats tributaris d'aquest impost les persones físiques i les persones jurídiques no-residents fiscals al Principat d'Andorra que obtinguin rendes, que d'acord amb aquesta Llei, es consideren generades en aquest territori.

A aquests efectes, es consideren residents fiscals al Principat d'Andorra, les persones jurídiques definides a l'article 7 de la Llei de l'impost sobre societats, i les persones físiques definides a l'article 8 de la Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques.”

Disposició final segona. Exempció dels premis del joc en l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals

Es modifica la lletra e) de l'article 15 de la Llei 94/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre la

renda dels no-residents fiscals, que queda redactada de la manera següent:

“Els premis que procedeixin del joc, sempre que estiguin subjectes a la imposició establerta a la normativa aplicable al joc.”

Disposició final tercera. Actualització dels imports

La llei del pressupost general pot modificar l'import de les reduccions, bonificacions i deduccions que estableix aquesta Llei.

Disposició final quarta. Habilitació normativa

1. S'encomana al Govern la redacció de les disposicions i dels reglaments necessaris per al desenvolupament i l'execució d'aquesta Llei en el termini de tres mesos des de la seva entrada en vigor.

2. Els models de declaració d'aquest impost i els dels seus pagaments a compte són fixats per reglament, el qual ha d'establir, a més de la forma, el lloc i els terminis per presentar-los, els supòsits i les condicions de la seva presentació per mitjans telemàtics.

3. Es delega al ministeri encarregat de les finances la gestió i la recaptació de l'impost que regula aquesta Llei.

4. Els obligats tributaris poden fer consultes relatives exclusivament a la interpretació de l'articulat de la Llei. Han de ser contestades, en un termini màxim de sis mesos, pel ministeri encarregat de les finances amb caràcter vinculant. El Govern ha d'establir reglamentàriament els termes i l'abast en què es poden efectuar aquestes consultes.

Disposició final cinquena. Entrada en vigor

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de ser publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* i és aplicable als exercicis que s'iniciïn a partir de l'1 de gener del 2015.

En els termes precedents es formula l'informe de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost que, d'acord amb l'article 100.1 del Reglament del Consell General, tramet al Sr. síndic general, als efectes escaients.

M. I. Sr. Xavier Montané Atero

Vicepresident

de la Comissió legislativa de Finances i Pressupost

M. I. Sr. Martí Salvans Abetlla

President

de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost

A la M. I. Sindicatura

El sotassinat, David Rios Rius, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, d'acord amb el que disposa l'article 100 del Reglament del Consell General, mitjançant aquest escrit presento les següents reserves d'esmena al "Projecte de llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques", publicada al Butlletí del Consell General núm. 39/2013, del 27 d'agost del 2013.

Reserva d'esmena 1

Reserva de l'esmena 98 de l'informe del ponent (esmena 32 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata), que proposa modificar el redactat de l'article 34 amb el següent text:

"Article 34. *Reduccions personals i familiars*

1. Reducció per mínim personal exempt

Els obligats tributaris poden reduir la base de tributació en concepte de reducció per mínim personal exempt, en un import de 30.000 euros.

Aquest import s'incrementa a 40.000 euros quan el cònjuge no separat de l'obligat tributari o la seva parella estable, segons es defineix a la normativa reguladora de les unions estables de parella, que convisqui amb l'obligat tributari no percebi cap tipus de renda que s'hagi d'incloure dins de la base de tributació.

Quan el cònjuge no separat o la parella de l'obligat tributari obtingui rendes que s'integrin dins de la seva base de tributació i l'import d'aquesta base de tributació no li permeti aplicar íntegrament els 30.000 euros corresponents a la reducció prevista en el primer paràgraf d'aquest apartat 1, l'import restant de la reducció pot ser aplicat, si escau, pel mateix obligat tributari, sense que l'import conjunt de la reducció aplicable per tots dos cònjuges o membres de la parella pugui excedir la quantitat de 40.000 euros.

2. Reducció per càrregues familiars

Els obligats tributaris poden reduir la base de tributació en les quantitats següents:

a) 2.500 euros per cada descendent que sigui menor de 25 anys a la data de meritació de l'impost i que convisqui amb l'obligat tributari o en depengui i no

percebi rendes anuals superiors al salari mínim interprofessional anual.

b) 2.500 euros per cada ascendent que sigui major de 65 anys a la data de meritació de l'impost i que convisqui amb l'obligat tributari o en depengui i no percebi rendes anuals superiors al salari mínim interprofessional anual.

Les reduccions previstes als apartats a i b anteriors, s'incrementen mitjançant l'aplicació d'un coeficient d'1,5, sobre el seu import per cada descendent i ascendent amb discapacitat que convisqui amb l'obligat tributari o en depengui.

Als efectes d'aquest impost, tenen la consideració de "persones amb discapacitat" les que estiguin subjectes a l'àmbit d'aplicació de la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat."

Reserva d'esmena 2

Reserva de l'esmena 110 de l'informe del ponent (esmena 38 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata), que proposa modificar el redactat de l'article "Tipus de gravamen" amb el següent text:

"Article 41. Tipus de gravamen

Els tipus de gravamen aplicables sobre la base de liquidació són els següents:

a) Al tram de base de liquidació comprés entre zero i deu vegades el salari mínim interprofessional anual se li aplica a la base de liquidació un tipus del 10%.

b) Al tram de base de liquidació igual o superior a deu vegades el salari mínim interprofessional anual se li aplica a la base de liquidació un tipus del 20%."

Reserva d'esmena 3

Reserva de l'esmena 114 de l'informe del ponent (esmena 40 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata), que proposa eliminar l'article 44.

Reserva d'esmena 4

Reserva de l'esmena 150 de l'informe del ponent (esmena 46 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata), que proposa modificar el redactat de la disposició final tercera amb el següent text:

"Disposició final tercera. *Actualització dels imports*

La Llei del pressupost general pot modificar l'impost de les reduccions i de les deduccions que estableix aquesta Llei."

Consell General, 8 d'abril del 2014

David Rios Rius
President